

భారత వత్రిక

309467

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 29 వ తేది గురువారము

NO. 50.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ అమావాస్య 30.

సంచిక ౫౦

100 మిక్కిలి మనోహరముగ నువాసకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్ (రిజిస్టరు)
కాలదినది కాలదినది

ఇప్పుటి కాలపు రుచి కనుగొనండి. సాటి లేని చునోజ్జ చుగు నువాసకలిగి.
ఆటో హుళా గాని, సారాయము గాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన శేవల పుష్పసాంసు.

నీ కువాలపై కొన్ని చిహ్నములు చిహ్నకరించినవో, మనోగ్య
మగు నువాసన నిష్పలమయినను.

ఈ క్రింది సీసాల పూజాముఖా నందును.

(చిన్న పైజా ఆర (దాం)	సీసా 1-౩ రు 0-8-0
చర్మకం నైజా 1 (దాం	" " 0-12-0
కేరక నైజా 2 "	" " 1-4-0
చెర్మనైజా 4 "	తేజ క్ష జొన్ను " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-౩ 0-6-0, 3 బుడ్డు 0-14-0 ప్రత్యేకము
వడ్డెల, పట్టుణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపావులలోను దొరకును. దీనికి
అనేకమగు సకల సెంటు కలవు. కావున రోము కొనుగొనునపుడు సీసాపై
ను, కార్డుపైనను ఆటో దిల్ బహార్ నను చేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో
నిల్వచేయుటకు సులభములను పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగువవారికి
ప్రాసినవో ఆటో దిల్ బహార్ గల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు

సోయరుబంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ ఆండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్యూమనీరు పిథి, బొంబాయి
వడరాను యేజంట:— మెహతాపురషా త్రియూట్, వై కాబహార్ రోడ్, మదరాసు.

నర్వవృత్తిక విషనంజీనిని.

(రిజిస్టరు (చేరు ముద్ర)

586

విషముతో నమ్మనాన సంకోచముతో పోవుదురు.

సహజతేజవి చూపుచేయువారలకు మా 100 ఉపాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు గుండ
వలసిన మౌఖ్యగ్రాహకము. అంగ
ముగూని, శరీర వైద్యులచే పొగ
ద్రాగించబడియున్నది. ఎన్ని దినము
జీవించినను మందు గుణము మారుదు.
తేలుగల మాత్రమే కాక ఎలక,
మిక్కి, పొయి, ఇట్టి ముగ్గులను
విమలంకువుల కాటులతో నువ్వయో
గించును. కల సాకెట్ 1-౩ 0-౬-0
పోస్తే 0-౩-0. 1 దెబ్బ పొకట్లు
కల రూ ౬-0-0. పోస్తే జేయి.

విశేషాని 2 ప్యాకెట్లు కిప్పించుకొనువారికి పోస్తే జేయి.
వత్తెలకు 100 కి 25 కుపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.
అరుణామా:— ధ న ల క్షి ౩౦ పె ని,
1-౩ కెంకపేకనుక్రి పిథి, సాకాడుపేట పోస్టు, మదరాసు.

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

12 కెన్నెల్ రేక్, ఎగ్మౌత్, మద్రాసు.

ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేతనైన పండ్లను వెరి
కేయకుని యుండిన సెప్పిలేటండ పీకేయదురు. బలహీన
మైన పండ్లను బంగారు కట్టలచేత బలపరచుట సంధుగల పం
డ్లను బంగారుచేత మాయము, కల్లు క్రొత్తకట్టుకు, ఇంకను
వంటిసంబంధ మైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యకాస్త్రప్రకా
రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీ 1 చికిత్సచేయి ముందుకు వచ్చి
యొక్కాను. వంటిని తీయవచ్చును సెప్పిలేటే చేతతీయబడును.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వేయుమును పొందుట స్వా
భావికమైన కొన్ని విధములు అనుసరించుటవలననే కలు
గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గ
మును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ
యోగ్యవృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా
నీయబడును. పోస్టుచార్జీయు మే మే భరించి పంపెద
ము. వెంటనే ప్రాయశోకెదము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికేంకర్ గోవిందజీ,
అలెక్సాండ్రీయా రోడ్, భాలాపేట, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

The English Universities College, Madras.
P. O. 144 (Removed from Y. M. C. A. Buildings to
Broadway).
Coaches for Cambridge Senior Medical Preliminary,
Madras Intermediate Parts I & II. Highly organised.
For particulars apply to: D. Kulandai B. A. Principal.

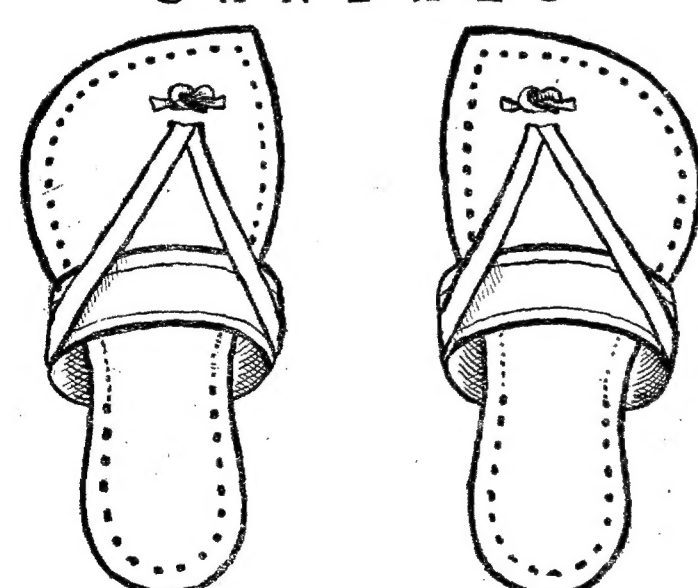
పోముడు లేక, ఉత్తరహరివంత విమర్శనము

శివరామశాస్త్రి ప్రణేతము.
మూ ప్రతి రు ౧-౨-౦, మామూలు పుస్తక రు ౧-౦-౦.
జే. శివరామశాస్త్రి, శతావధాని,
(1618) చిరివాడ, తేలపొయి పోస్టు, కృష్ణా జిల్లా.

విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తితము - 1919.
400 రూపాయలు బహుమతులరూపకముగా పంచివెట్టబడును.
వివరములకోట క్రింది చిరు నామాకు వ్రాయుడు.
డాక్టరు ఆచంట - లక్ష్మీపురి, గారు,
బి. పి. ఎం. బి. సి. ఎం.,
(1609) మాంటురోడ్, మదరాసు.

SANDALS

WARRANTED

ALL LEATHER

పాదరక్షలు (1620)

ఉష్ణకాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనవి. తంగేడుపట్ట చర్మముతో చేయబడినది.
అంతయు చర్మమే. సాధారణ ధర తగ్గించిన ధర

జత రు. 1-8-0, జత రు. 1-2-0.

వ్యాపారులకు హోల్ సేల్ ధర ఒక్కగోను జతలు రు. 144.

Mason, Smith & Co.,
Retailers for the Chrome Leather & Co
Club Corner, Mount Road, Madras.
మేసన్, స్మిత్ అండు కంపెనీ, క్లబ్ కార్నర్,
మాంటురోడ్, మదరాసు.

మలయ చందనము

(1251) పెగోగమునకు మకారము
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. కర్మము లేదు. విచారీ
హస్తగు కఠినచిత్తుల పనిలేదు. దుష్ట
మైన మా మలయచందనము ఎటువు
తెలుపు, కచ్చ అను మాడు చిత్తముల
పెగోగమును మాడుతూంటుంటే మాన్యును. చర్మ 1-౩ 2-0-0
గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
వయస్సుల నభ్యాసమును గురించిన కాస్త్రీయచర్చ
గంధకర్త:— సా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
చిన్నపైజా చక్కని గ్రంథము. కే. రు ౩-0-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు కార్డు 212, మదరాసు

సామర్థ్య సంఘవిధానము

మదరాసు రాష్ట్రము

మదరాసు సంస్కరణము లాచరణలోనికి వచ్చిన పిమ్మట మదరాసు శాసనసభ సభ్యుల సెక్షు కోసు విధానమును గూర్చి యు, కట్టబాని ర్యాణమును గూర్చి యు సామర్థ్య సంఘము వారి గావించిన మూలము నిటు బొందుపరచుచున్నాము:-

(విన్నపి తరువాయి)

ఒక ఎన్నేటకుల జమీందారుడు, ప్రభుత్వమువారి యొద్దనుండి అలవెన్యమైన పొందు ప్రతివారు నియోజక వర్గమున నివసించుచు (ఏ) రాష్ట్రమునందుండి యొక ఎన్నేటకుండి సాలూరు మూడువేల రూపాయలకు తక్కువ కాకుండ ఆదాయమును పొందుచుండినగాని, (బి) ప్రభుత్వము వారిచే పొలుపు మూడువేల రూపాయలకు తక్కువ కాకుండు అలవెన్యను పొందుచుండినగాని,

ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యమున కర్హులగుదురు.

జమీందారులకు జమీందారు నియోజకవర్గమున కొక్క వోటును బయటగాక, ఇతర యొక్కత లున్నయెడల ఇతర నియోజక సంఘములకును వోట్ల నియమింపును.

సభ్యులుగు గవర్నరు గారిచే అంగీకరింపబడియున్న నిబంధనల ప్రకారము ఆదాయము లెక్కింపబడగలగు.

7. భూస్వాముల నియోజకవర్గములు

ఈక్రింది విధముగా మూడు నియోజకవర్గము లేర్పడ గలవు:-

1. గంజాము, వికాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, ఉత్తరాంధ్రము, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలు.

2. మదరాసు, చెంగల్పట్టు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి, దక్షిణాంధ్రము, తంజావూరు, తిరునావల్లి, మధుర, రామనాథు, తిరునెల్వేలియండలములు.

3. అంజనగో, శివంగానాథి ప్రాంతములలో చేరియున్న మలబారు, దక్షిణకన్నడము జిల్లాలు.

జమీందారులు, వారి తాతదారులుగాని భూస్వాములు ఈ స్వాతంత్ర్యమున కర్హులు. సభ్యులుగు గవర్నరు గారిచే నామోదించబడిన నిబంధనల ప్రకారము, రాజభూమి యందలి యొక భూమినుండి సాలూరు వెయ్యిరూపాయలు ఆదాయము పొందుచున్న, నియోజకవర్గమున స్థావరమేర్పడుచుకొనినవారును, భూస్వాముల ఎన్నికలకు వోట్లనిచ్చుటకు స్వాతంత్ర్యము గలరు.

ఈ విశ్వవిద్యాలయ నియోజకవర్గము.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెక్షు కట్టబాని భారత భూమిలో వాసముచేయుచున్న విశ్వవిద్యాలయ గౌరవసభ్యులును, విశ్వవిద్యాలయపు ప్రతినిధి సెక్షు కోసుటకు స్వాతంత్ర్యము గలరు.

9. స్టాంబుల నియోజకవర్గము

యూనైటెను ప్రాంతపు అస్సేసియేషను, దానికాఖా సంఘముల సభ్యులు సభ్యులుగు గవర్నరు గారిచే నామోదించబడిన ప్రకారము ప్రతినిధిని యెన్నుకొన వలయును.

సంఘమున సేమియైన మార్పులు జరిగినయెడల, కొత్త ఎన్నికలకు జరుపుటకు సభ్యులుగు గవర్నరు గారు అవసరమైనయెడల కొత్త నిబంధనలకు జేరుగలరు.

10. నాణిజ్య పారిశ్రామికవర్గములు.

మదరాసు కామర్సు సంఘ సభ్యులొక ప్రతినిధి సెక్షు కోసువలయును.

మదరాసుకుండు తప్ప కాకినాడ, తుత్తిపతి, కొచ్చి, కల్కికోట, తలచేర్ల పురములుందున్న యూరోపియను కామర్సు సంఘసభ్యులొక ప్రతినిధి సెక్షు కోసువలయును.

దక్షిణహిందూజేత కామర్సు సంఘ సభ్యులు ఇద్దరు ప్రతినిధుల సెక్షు కోసువలయును.

మదరాసు ట్రేడ్స్ అసోసియేషనుసభ్యులొక ప్రతినిధి సెక్షు కోసువలయును.

సభ్యులుగు గవర్నరు గారిచే అంగీకరింప బడిన నిబంధనల ప్రకారము ప్రతి వర్గముల ఎన్నికలకు జరుగును.

సంఘములలో మార్పులు జరిగిన తిరిగి కొత్త ఎన్నికలకు జరుపుటకు సభ్యులుగు గవర్నరు గారు నిబంధనలకు చేరువగుదురు.

11. అభ్యర్థుల యొగ్యతలు.

1. బ్రిటీషు సేవకు గానిదారుగాని, స్వదేశ సుస్థాన పాఠశాలకు గాని, ఇ. అధికారియైనవారుగాని, 3. శ్రీయైన

యెడల, 4. కోర్టువారు ఉన్నాను, ప్రకటించినవారుగాని, 5-25 సంవత్సరముల లోపున కుమార్తెలుగాని, 6. స్త్రీ ఫిక్షలు పొందక దివాలాయై తిరిగినవారుగాని, 7. ఒకరు క్రింద తొవ్వోగమునుండి తొలగింపబడినవారుగాని, క్రిమినలు కోర్టు వారిచే కారాగృహ శిక్షకు పొందినవారుగాని గవర్నరు గారు అధి స్థాపించినయెడల అట్టివారు, 8. కోర్టువారిచే న్యాయ వాది వృత్తినుండి తొలగింపబడినవారుగాని, సస్పెన్షనులో నున్నవారుగాని, (7, 8 పేరాలలో నున్నవారి విషయమున సభ్యులుగు గవర్నరు గారు అభ్యర్థులుగా నుండుటకు! స్వాతంత్ర్యము నీయవచ్చును) శాసనసభ సభ్యత్వమునకు అర్హులు కాదు.

1 గావున, కట్టబాని నియోజకవర్గములలో వోట్ల గా రిజిస్టరుచేయబడినవారుగాని, 2. యూరోపియను, ఆంగ్లో ఇండియను, జేతీయ క్రైస్తవ, జమీందారు, భూస్వాముల విశ్వవిద్యాలయ స్టాంబుల, నాణిజ్య పారిశ్రామికవర్గములలో నున్నవారు, ఇతర నియోజకవర్గములకు అభ్యర్థులుగా నుండ తలపించినయెడల, అట్టివారు వారి పేర వోట్ల గా రిజిస్టరు చేయబడకనుండినగాని, సదరు నియోజకవర్గముల కేరపున శాసన సభ సభ్యత్వమునకు అర్హులు కావాలరు.

నీ. రెండువోట్ల స్వాతంత్ర్యము.

హిందూ, ముసల్మాను, హైందవక్రైస్తవ యూరోపియను, ఆంగ్లో ఇండియను నియోజకవర్గములలో నున్నవారు శాసనసభ ఎన్నికలలో ఒకవోటుక కెక్కువగా నీయబడదు. అయినను, ఈ నియోజకవర్గములలో నున్నవారే విశ్వ విద్యాలయ, స్టాంబులు, నాణిజ్య, పారిశ్రామికవర్గముల ఎన్నికలలో నీయతము స్వాతంత్ర్యముండియెడల, ఇంకొక వోటును నీయత మియవచ్చును:-

డి. శాసనసభ.

(అంగనిర్యాణము.)

శాసనసభ ఈ క్రిందిరూపమున నిర్ణయింపబడును!

మహమ్మదేశ్వర పురవర్గ ప్రతినిధులు 9. మహమ్మదేశ్వర గ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 52. మహమ్మదీయ పురవర్గ ప్రతినిధులు 2. మహమ్మదీయ గ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 11. యూరోపియను, ఆంగ్లో ఇండియను, ప్రతినిధులు 2. హైందవ క్రైస్తవ ప్రతినిధులు 3. విశ్వవిద్యాలయ స్టాంబులవర్గ ప్రతినిధులు 2. జమీందారువర్గముల ప్రతినిధులు 4. జమీందారులుగాని భూస్వాములవర్గముల ప్రతినిధులు 8. మదరాసు కామర్సు సంఘ ప్రతినిధి 1. ఇతర యూరోపియను కామర్సు సంఘముల ప్రతినిధి 1. దక్షిణహిందూజేత కామర్సుసంఘ ప్రతినిధులు 2. మదరాసు ట్రేడ్స్ అసోసియేషను ప్రతినిధి 1. నీయునైటెను పక్షమున నియోజక సభ్యులు 2. ఇతర ప్రాంతములకు గాని నియోజించబడిన సభ్యులు 2. నియోజక ఇతరసభ్యులు 2. ఎక్స్ ప్లిసియో అధికారసభ్యులు 4. నామినేటు అధికార సభ్యులు 15. ఇద్దరు ప్రత్యేక శాస్త్రజ్ఞులు (అధికారులైనను అనధికారులైననునరే) 2. శాసనసభ్యుల యొక్కతము 120.

గవర్నరుగారు కార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యులయ్యెదల అట్లేకేట జనరలాకరు ఎక్స్ ప్లిసియో సభ్యులగుదురు.

ఇ. నియోజకవర్గ పట్టిక.

మహమ్మదేశ్వర పురవర్గ ప్రతినిధులు 9. మదరాసు: పురవర్గ జనసంఖ్య 2 లక్షల 20 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 12 వేలు. 5 ప్రతినిధులు.

మధురగరము: పురవర్గ జనసంఖ్య 59 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 10 వేలు. ఒక ప్రతినిధి.

తిరునావల్లి, శ్రీరంగములు: జనసంఖ్య 57 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 3½ వేలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

కల్కికోట: జనసంఖ్య 28 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు వెయ్యిన్నె అయ్యునందలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

తిరునెల్వేలి, సాలంకోటలు: జనసంఖ్య 81 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 3 వేలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

మహమ్మదేశ్వర గ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 52 గంజాము జిల్లా:- జనసంఖ్య 61 లక్షల 65 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 17 వేలు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

వికాఖపట్టణము జిల్లా:- 10 లక్షల 38 వేల జనసంఖ్య. 24 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

గోదావరి జిల్లా:- జనసంఖ్య 61 లక్షల 91 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 31 వేలు. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

కృష్ణ జిల్లా:- జనసంఖ్య 9 లక్షల 34 వేలు. 31 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు. నలుగురు ప్రతినిధులు.

గుంటూరు: జనసంఖ్య 7 లక్షల 34 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 48 వేలు. నలుగురు ప్రతినిధులు.

నెల్లూరు జిల్లా: జనసంఖ్య 6 లక్షల 2 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 20 వేలు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

కడప జిల్లా: జనసంఖ్య 3 లక్షల 92 వేలు. 14 వేలమంది ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు. ఒక్క ప్రతినిధి.

చిత్తూరు జిల్లా:- జనసంఖ్య 5 లక్షల 96 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 11 వేలు ఒక్క ప్రతినిధి.

బళ్లారి జిల్లా జనసంఖ్య:- 4 లక్షల 40 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 15 వేలు. ఒక్క ప్రతినిధి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లా:- జనసంఖ్య 4 లక్షల 51 వేలు. 8 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు. ఒక్క ప్రతినిధి.

కర్నూలు జిల్లా:- జనసంఖ్య 3 లక్షల 89 వేలు. ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు 14 వేలు ఒక్క ప్రతినిధి.

చెంగల్పట్టు జిల్లా:- జనసంఖ్య 6 లక్షల 74 వేలు. 22 వేలు ఎన్నికా స్వాతంత్ర్యము గలవారు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

ఉత్తరాంధ్ర జిల్లా: జనసంఖ్య 8 లక్షల 97 వేలు. 20 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

దక్షిణాంధ్ర జిల్లా: జనసంఖ్య 11 లక్షల 6 వేలు. 21 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

నేలము జిల్లా:- జనసంఖ్య 8 లక్షల 47 వేలు 21 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 10 లక్షల 64 వేలు. 15 వేల వోట్ల ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

మలబారు జిల్లా:- జనసంఖ్య 9 లక్షలు 57 వేలు 11 వేల వోట్ల. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

దక్షిణకన్నడ జిల్లా:- జనసంఖ్య 4 వేల 61 వేలు. 11 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

తంజావూరు జిల్లా:- జనసంఖ్య 10 లక్షల 28 వేలు. 85 వేల వోట్ల నలుగురు ప్రతినిధులు.

తిరునావల్లి జిల్లా:- 8 లక్షల 93 వేల జనసంఖ్య. 9 వేల వోట్ల ఒక్క ప్రతినిధి.

మధుర జిల్లా:- జనసంఖ్య 8 లక్షల 20 వేలు. 29 వేల వోట్ల. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

రామనాథు జిల్లా:- జనసంఖ్య 7 లక్షలు. 11 వేల వోట్ల. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

తిరునెల్వేలి జిల్లా:- జనసంఖ్య 7 లక్షల 8 వేలు. 15 వేల వోట్ల. ఇద్దరు ప్రతినిధులు.

ముసల్మానుగరవర్గ ప్రతినిధులు 2. మదరాసు నగరము: జనసంఖ్య 31 వేలు. వెయ్యిన్నె అయ్యునందల వోట్ల. ఒక ప్రతినిధి.

మధుర, తిరునావల్లి, శ్రీరంగములు: జనసంఖ్య 13 వేలు. అయ్యునందల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

ముసల్మానుగ్రామవర్గ ప్రతినిధులు 11. గంజాము, వికాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, కడప, కర్నూలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలు: జనసంఖ్య 62 వేలు. 2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలు:- 1 లక్ష 88 వేల జనసంఖ్య. 1½ వెయ్యి వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

కడప, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 2 లక్షల 2 వేలు. 2½ వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

ఉత్తరాంధ్రము, చెంగల్పట్టు జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 78 వేలు. 2½ వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

దక్షిణాంధ్రము, నేలము, నీలగిరి, కోయంబుత్తూరు జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 82 వేలు. 2½ వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

తంజావూరు జిల్లా: జనసంఖ్య 57 వేలు. 2½ వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

మధుర, తిరునావల్లి జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 56 వేలు. 2 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

రామనాథు, తిరునెల్వేలి జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 97 వేలు. 2½ వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

మలబారు, దక్షిణ కన్నడము జిల్లాలు:- జనసంఖ్య 5 లక్షల 46 వేలు. 5 వేల వోట్ల. ముగ్గురు ప్రతినిధులు.

జేతీయ క్రైస్తవవర్గ ప్రతినిధులు 3. గంజాము, వికాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లాలు: జనసంఖ్య 64 వేలు. వెయ్యి వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

చెంగల్పట్టు, మదరాసు, దక్షిణ ఉత్తరాంధ్రము, నేలము, కోయంబుత్తూరు, నీలగిరి, మలబారు, దక్షిణకన్నడ జిల్లాలు: జనసంఖ్య 69 వేలు. 8 వేల వోట్ల. ఒక్క ప్రతినిధి.

రంజా పూరు, తిరుచానూరు, తిరుపతి, మధుర,
రామనాథం జిల్లాలు: జనగణాభ్యు 2 లక్షల 88 వేల 5 వందల
2 వేల వోటర్లు: ఒక్క ప్రతినిధి.

ఒక్క మండలము ఒక్క ప్రతినిధి కన్న నెక్కువమంది
నెక్కువైన యెడల దానిని బహుసభ్యుల నియోజకవర్గమని
పిలువవచ్చును. లేదా అజిల్లాసభ్యు నొక్కనినే నెక్కువోటరు
గడుపాయములు చేయటకు గభాయతలగు గవర్నరుగారికి
అధికారము గలదు. మదరాసు నగరము బహుసభ్యుల నెక్కు
వోటరులనుగ వరిగరించ బడును.

వై నియోజక వర్గములకు మొత్తమునాద ఈ క్రింది
విధముగ వోటర్లు గలవు.

నియోజక పురపర్గములు.

ముసల్మానేర కర్ణప్రతినిధి స్థలములు 9. 80 వేల
వోటర్లు.

ముసల్మాను కర్ణప్రతినిధి స్థలములు 2. 2 వేల వోటర్లు.

గ్రామ నియోజక వర్గములు.

ముసల్మానేర కర్ణ సభ్యులములు 52. 4 లక్షల 81
వేల వోటర్లు.

ముసల్మాను కర్ణప్రతినిధి స్థలములు 11. 28 వేల వోటర్లు.

జేతయ కై ప్రగ కర్ణప్రతినిధి స్థలములు 8. 6 వేల
వోటర్లు.

మొత్తమునాద రాజధానియందు ఎన్నికాస్థానం
క్రమములలో పాలుపుచ్చుకొను వారు 5 లక్షల 42 వేలమంది
గలరు.

పుర నియోజక వర్గములందు ఎన్నికలలో పాలుపుచ్చు
పుణములు నూటికి 7.4 వంతునూ, గ్రామ వర్గములలో నూటికి
2.7 వంతునూ గలరు. తనవర్గములలో నూటికి 28 గలవలలో
నూటికి 1.3 వంద మూత్రము ఎన్నికలలో పాలు పుచ్చుకొను
చుండురు.

ఇతర విషయములు

1. ఎన్నికాయోగ్యులలో నూచింపబడిన జ్ఞాపారు
అనువారు, రైతువారి నెటిల మెంటు కర్ణక్రింది భూమిని
కలవారు. రోజునా కన్నుచెల్లించువారు ఇవాము వారులు. మల
బారునదిలి భూస్వాములను కానంగారి పితరులు.

2. ఇచ్చుడున్న నిబంధనకే భూములు, జమీందారుల
వర్గముల వారికి వర్తింపగలవు.

3. యూరోపియను వ్యాపారివర్గములకు, యూరోపి
యను కామర్సు, ట్రేడ్స్మన్లు, ఖాళీ వ్యాపారి
వర్గములకు దక్షిణహిందూజేత కామర్సు సంఘమును ప్రతినిధి
సంస్థలు.

4. జేతయ కై ప్రగ నియోజక వర్గములు భాషాప్ర
యోక్తములగు విభజింపబడి యున్నవి. వీనిని ఇతర వాస
వర్గములలో కలుపుట కద్దరైనను.

టారకటారాక నేరములలో తీర్పు

లాహారు, మే 27:—టారకటారాక నేరమున కొద్ది
మార్పు విచారణక్రింద 15-న తేదీని అవ్వతిసరములో జిల్లా
దండవాదికారి కడిక్కి గారు తీర్పును జెప్పి ఏప్రిల్ 12-న
తేదీని అపాయకరమగు ఆయుధముల ఫరించి చట్టవిరుద్ధమైన
ముకలో పాల్గొనని 112 మంది నిందితులైరి. ఈ కోజున
టారకటారాక బొక్కనములో నిల్వయున్న 3 లక్షల రూ
పాయలపాత్రు దొంగకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. అయగుచు మద్య
యలకు 2 డే నేండ్ల కఠినశిక్షయు 1000 రూపాయల అపరా
ధమును అపరాధము నీరునివో అదనముగ 6 మాసములు కఠ
నశిక్షయు 8 గురుకు 2 ఏండ్లను 18 గురుకు 1 1/2 సంవత్సరమును
44 గురికి 1 వర్షమును, 6 గురికి ఆరు మాసములును కఠినశిక్ష
విధించబడినది. 5 గురిమీద నేరమును తొలగించి సాక్షులగు
జేర్పబడిరి. 15 గురు విడుదల జేయబడిరి.

భావల్పూరు అల్లర్లు.

ముల్తాను, మే 28:—భావల్పూరు రైల్వేస్టేషనులో
జరిగిన అల్లర్లలో 3 నేరములు ఆరోపింపబడినవి. వీటిని విచా
రణజేయటకు ముల్తాను అడివనల్ జిల్లా దండవాదికారి
రాయ హరిచంద్రగారి కంపబడినది. గంగారాము, రాంబాల్,
అబ్దుల్ హక్కు మహమ్మదు మరీపు కాండూసింగుగార్లపై
రైల్వేలక్ష్య క్షోభక వక్రక్రింద నేరము మోపబడినది. ఆఖరు
ముగ్గురిపైన నా- ముకమీదను తెలిగ్రావులపై 25 పెన్సును
మరీకారము నేరము మోపబడినది. హిందూ శిక్షాస్మృతి 879
నెకవనక్రింద కాండూసింగు, అబ్దుల్ హక్కు, పాపే మహ
మ్మదుగార్లపై నేరము ఆరోపించబడినది. జాక రెండవ
తేదీన ఈ నేరములు విచారింపబడును.

రావుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు

పంతులుగారి మరణవార్త వినిగానే ఆయోహాయివా
దొక గొప్ప తెలుగుపురుషుడు అని అనుకొంటిని. చిన్న చిన్న
నీతికథలు చదివుకొనే పిల్లవాడు మొదలు పెద్దవాడగు
కరకు, తెలుగుజాతిలో వీరేశలింగం పంతులు గారిని ఎరిగిన
వారే గాని యెరుగనివారెవరో. పంతులుగారి గొప్పతనము ఏ
విధమునకీ ఆచార్యుడుగానా కావ్యకర్తగానా అనే ప్రశ్న
నన్ను అనేక పర్యాయములు బాధించినది. పంతులుగారిలో
మాటలాడి కొంత తెలుసుకొనవచ్చు ననుకొంటిని. మాటలాడక
పూర్వము ఉన్న అభిప్రాయము, మాటలాడిక తరువాత దృఢ
పడినది. నిస్సంశయముగా పంతులుగారు గొప్ప ఆచార్యుడు
అని నిశ్చయించుకొంటిని.

బసవేశ్వరునివంటి ఆచార్యులు పుట్టిన కాలములేదు.
ఆచార్యులకు, మరీములకు గతులను చాలామటుకు రాజా
స్థానములు నిర్ణయించుచుండిన కాలములవి. రాజులకుడిచేయి
పట్టుకొనగలిగిన ఆచార్యుడు కిక్కిన ఆచార్యులు తలవంచు
చుండెను. ఆ ఆచార్యుడు మనుష్యుడైతేను, భగవదవతారమ
నీ భక్తులు కన్నుమందెడివారు. అప్పటికి బాధుల తర్కపు
సుడిగుండములు పూడిపోయినవి. ఆచార్యుల చరిత్రలు అమా
నుషములైన మహిమలతో నిండెను. అప్పటికాలములలో పం
తులుగారు పుట్టితే ఎట్టి ఆచార్యులుగా నెలసియుండురో ఎవ
రెరుగుదురే?

కాని పంతులుగారు పుట్టిన కాలము లేదు. యూరోపు
భిందపు కాస్త్రవాదులు మనదేశమున ఆయుగిన్నవి. జను
లలో తర్కభాసము మొలకెత్తినది. ఆచార్యులలోకి పోమని
రాజులు తటస్థులుగా ఉన్నారు. నీతిబలము విద్యాబలము
లేని పురోహితులు వర్ణాధికారులు. ఈ సర్వాధికారులకు
సమ్యక్తులైన అప్పటి తెలుగుజాతిపురుషుల ఆసక్తియు ప్రయో
జననికర, వ్యభిచారము పురుషులైనారు. పంతులుగారికి
కయ ముగవచ్చునట్టి ఉన్న తెలుగు జాతిపురుషుని ఇది.

ఈ దురాచారములు మాన్పుటకూ, తెలుగుజాతియును
ఈ నీతిని తొలగించుటకూ పంతులుగారు నడుచుకట్టుకొనిరి.
లోకమునందు జరిగిన వెన్నో యుద్ధములు ఎందరో కూరులు
వరాక్రమముతో పోరాడిరి. దురాచారములతో సంభవించిన
పెద్దయుద్ధమునందు పోరాడిన యీ కూరుడు ఏ యుద్ధమునం
దలి యేకూరునని తిసిపోడు.

పంతులుగారికి ఎవరియందునూ విశ్వాసములేదు. తగని
కోపము అనుమాట వాస్తవము. దుర్మితవత్తుననే ఆ నీతియు
పంతులుగారిని బాధపెట్టిరి. నమ్మకవారు ప్రామాణ్యులేనీ,
దగ్గరికి తీసినవారు దూరముగా పోయిరి, బంధువులు జలిచేసిరి.
పంతులుగారు, బాగుపరచు యత్నించినవారే పంతులుగారిని
కలత పెట్టిరి. పంతులుగారికి సంఘముమీదనే సందేహముపుట్టి
నట్లున్నది. ఎదట నిల్చున్నది సంఘములోని మనిషి
అయిఉండగా, ఇక సంఘముపై ఆమనిషిలో దురాచారము
కపటములేని ఆత్మ ఎట్లుండగలదు? అనుసంశయము పంతులు
గారికి ఎవరివలననూ తీరనట్లుగానే వచ్చిది.

మంచిది. పంతులుగారు కావ్యకర్త. ఎన్నో గ్రంథములు
వాసిరి. వీనిసంగతి చూతము. పంతులుగారు మహామేధా
కారి. ఆంధ్రసంజీతుడుగా ఆంధ్రగ్రంథకర్తగా జీవితము
పొంగింపుచున్నాడు. పంతులుగారి మేధావీరవాసము తెలుగు
వాఙ్మయము అనుజేత్రమునూ పొందినది. ఈవీరవాసము
కొత్త త్రోవలలో పారమొదలిడినది. కాని యింతలో వీరి
మేధావీరవాసము ను అయింకటికి తనవై పునరుత్తరమైనది.
అది దురాచారము. పంతులుగారి గొప్ప మేధ అంతా ఈ దు
రాచారములను పారదోలుటకు. వేయి విధములు ఉపయోగ
పడ్డవి. వాఙ్మయముకూడా ఈదురాచారములను పారదోలు
టకు పంతులుగారికి ఒకసాధనమే ఆయెను.

పంతులుగారి స్వప్రీతి తెలిసెను గొప్ప గ్రంథములు
పంతులుగారు ఆచారవిషయమును స్పృశించిన కావ్యములే
అయియున్నవి. ఆచార్యకృత్యము పూనుకొన్నది మొదలు చివర
వరకును పంతులుగారు ఆ విషయమును గ్రంథములలోనే
తమ గొప్ప క్రింది వినియోగించిరి. కనుక వాఙ్మయమునందు
వారు సంపూర్ణ క్రింది వినియోగించుటకు అనకాశము లేకపో
యినది. ఈ మేధాకారి తనకే క్రింది సంపూర్ణముగా వాఙ్మయ
మునందు ఉపయోగించియెడల తెలుగు వాఙ్మయము ఇంక
టికి మతియొక దాలో ఉండియుండును. ఆయ్యా తెలుగు

జాతిమనం దొక మహాపురుషుడు నిన్నటితోపోయెనుగా...
అక్కిరాజు ఉమాకావ్యము.

* * * * *

రా|| బ|| కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు
గారి నిర్యాణము:—దక్షిణహిందూస్థానమున వీరి నామ
మెలుగనివారు కాని, వీరు ఆంధ్రజాతిపురుషులమునకయి
యొకరిన సంఘనేత భావనైన విషయములు కాని, యెలుగని
యొంధుడు లేడనుట యతికయ్యాక బాసేడు. ఇట్టివీరి జీవిత
చారిత్రమును గూర్చి యిం దు క్లింతుట స్వస్థావ్యముగ
నుండునని భావించి మిన్నకుంటిని. వీరు గత యేరికవర్షముల
నండి గావించిన జాతినే, రాబోవుసంవత్సర ఆవర్ణమునందు
గలంతులకయి వీరి శిలానిగ్రహ మొక్కటి ఆంధ్రజాతిమన
అందు ముఖ్యముగ వీరి వాసస్థానమగు రాజును పొందవరమున
స్థాపించుట ఆంధ్రులనిధి యగు తలంపెను. ప్రస్తుతము ఆంధ్ర
జాతిమన కలవరపరచుచున్న ప్రతియుద్ధ సమయమనూ వీరి
కారకులను నిర్వివాదాంశము. కాబట్టి, తనయావర్ణమునూ,
సర్వస్వమునూ, ఆంధ్రజాతికృష్టికయి వినియోగించిన, యీ
మహానీరుని శిలానిగ్రహము తొలగిస్తే ఆంధ్రజాతిమన
నెలకొల్పజేయట మనధర్మము. కనుక ఈ శిలానిగ్రహము
నకై వలయు ద్రవ్యమును గూర్చుటకయి ఒకనిధి స్థాపించ
వలయు నని ఆంధ్రప్రతివ్యారా, ఆంధ్రమహాజనులను గోరు
చున్నాడను.—పింజల కుట్రవాద్యం.

లాహారు కుట్రలు

హిందయి, మే 28:—లాహారుకిమక్ లాల్ పండిత
రాంభోజదత్తు చాదరి మున్నగువార్లపై పంజాబులో కుట్ర
లను బహుచుండిరి. నేరముమోపబడిన సందర్భమున ఎం. కే.
గాంధీగారు ప్రవాస దండవాదికారి పోషక విచారింప
బడిరి. ఆ క్రింద గాంధీ గారి క్రింద ప్రత్యుత్తర మొంగిరి.
వృత్తికలన నేను రైతుకు ఈవటలను జెప్పబడువానితో నా
కట్టి సంబంధములేదు. నాజీవితకాలములో రాంభోజదత్తునీ
గారిని ఒకటి రెండు పర్యాయములు జూచియుంటిను. ఇదై
నను రెండువత్సరముల క్రిందట హరిద్వారులో కుంభమేళ
ఉత్సవములో తటస్థించిరి. కుంభమేళోత్సవానంతరము ఒక
పర్యాయము పంజాబునకు రావలయు నని నాకాశున ఉత్తర
మును ప్రాసరి. గత జనవరి 18-న తేదీని నేను ఆయనయను
కలునుకొంటియున్న మాట అసత్యము. నాకు తెలిసినంతవరకు
ఈఅల్లరులకును సత్యాగ్రహోద్యమమున కట్టిసంబంధములేదు.

దివాలాదారుని కష్టములు.

కలకత్తా మే 28:—తనయొక్క దివాలాకు సంబంధించిన
జిన్నె అసీన్ కి ఆఫీసులోని పుస్తకములు, లిఖితపత్రములును
తప్పరించినందులకుగాను దివాలా అయిన నగల వర్తకదారు
జోపువెర్రిగారి కేసునుగురించి ఈకోజున హైకోర్టుపై జరిగిన
రాంకిన వ్యాధ్యాధికారిగారు తీర్మానము చెప్పిరి. ఆ తీర్మాన
విధానములు ఈక్రింద నుదహరించబడినవి:—హిందాయి నగల
వర్తకులగు బెర్నియా) కంపెనీవాన వెర్రిగారిమీద చార్జి
యిచ్చి డిక్రీపొందిరి. అంతలో వెర్రిగారు తమరు దివాలా అ
యినట్లు తెలియపరచి, చిట్టాచనగ్గాల పుస్తకములు మూత్రము
(3 సంవత్సరములనుండి తయారుచేయబడినవి) కోర్టులో నా
ఖుజుచేసిరి. ఈవృత్తాంతమంతయు మార్చి 5-న తేదీని జరగినది.
మరుసటికాడు ఆ ఆఫీసువాన వానియింటిని సోదాజేసి మరి
కొన్ని పుస్తకములను పట్టుకొనిరి. మరుసటినాడు ఆ పుస్తక
ములు మాన్సు గునవన్నియు చక్కగ వరికిరింపగా, నొక లిఖిత
పత్రమునందు కొన్ని కాగితములు విడిచివేయునట్లు మూచించ
వచ్చెను. అంతవ్యాధ్యాధికారి అట్టివని వెర్రిగారు బుద్ధిపూ
ర్వముగా జేసిరిని తీర్పుచెప్పుట ఒక సంవత్సరము కారా
గృహశిక్ష విధించిరి. తరువాత నాకు అప్పిలుచేసి గిరిరి, అం
దువలన కామీనుమీద వారు నిడుదలచేయబడిరి.

బ్రిటిషు ఇండియా దిగుమతులు:—విజేతు కా ర్యా

లయమునా రాయా జాతీయులందరి కావ్యులగు అధికారులకు
సర్టిఫికేట్లు నిచ్చుట నాపీవేయవలసిన దని ఉత్తరవుల నిచ్చిరి.
అందువలన బ్రిటిషు ఇండియాలోనికి దిగుమతి చేయబడిన
పదార్థముల కిక్కిరియిన సర్టిఫికేటు లవసరములేదు. కొన్ని
యూరోపియను జాతీయులనుండి దిగుమతిచేయబడు వస్తువులకు
మూత్ర మెప్పటికలానే సర్టిఫికేటు బంధవలయును.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ మే నెల 29-వ తేదీ

గురువారము.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు :

రాష్ట్రాధికారుల విముఖత.

ఆంగ్లకత్రికల వలె, ప్రభుత్వ ప్రకటనాంతములను భాషాంతరించి సాకల్యముగ ప్రచురించుటకు మాకు వలయుకడకు గావున, మాకు గనుపడినంతవరకు కొన్ని సుఖ్యాంశముల నిట వివరించెదము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు, స్వపరిపాలనా ప్రధానము గూర్చి ఎట్టి విముఖత గనుపడెనో నిన్నటిదినము చెలిపియుంటిమి. కాని, యిందలి నిజమును తిన్నగ గ్రహించవలె ననిన, రాష్ట్రాధికారుల వాక్యములను స్వయముగ పరికించుట నెక్కుడు లాభకరము. ఢిల్లీ చీఫ్ కమిషనరగు లెఫ్టి నెంటు కలనల్ హెచ్. సి. బీడనుగారు మర్చము విడిచి, తమ ఆంతరింగికాభిప్రాయముల నిలుల వెల్లడించిరి. ఇంత స్పష్టముగ తమ ప్రాతికూల్యమును వెల్లడించుటలో, వీరి క గ్రహానమియవచ్చును.

“ఢిల్లీలో నయను వచ్చిన పురుషుల సంఖ్య 1 లక్ష హోంయూజుల సంఖ్యనైన 480 మంది సభ్యులు గలరు. వీరిలో చాలమంది తమ హోంయూజుల సభ్యులుగ జేరిరి ఎంచవచ్చును. పురుషులలో 100-కి 5 క వరకున కయినను రాజకీయవిషయములలో శ్రద్ధజేయ. ఢిల్లీలో 100 గురు ఆయనను సంస్కరణ నిజేదికను గ్రహించిరి తలచుటకు వీలుండదు. వీరిందరును నిజేదిక కనుకూలరని తలచినను, నయను వచ్చిన పురుషులలో 1000-కి ఒక్కొక్కని సంస్కరణవిధానము సంగీకరించువారు లేరని ఎంచవచ్చును. వీరినింట్టి ప్రభుత్వవిభాగముకన్న నెక్కుడు మార్పున కాంక్షించువారు లేరును సభ్యులు విద్యాధిభువులు రాజకీయసంస్కరణవాదులును, తమను విద్యాగంధమెరుగని ప్రజాసామాన్యులతో జేర్చుటదగి, యడుగుచున్నారు. సంస్కరణ నిజేదికము రాజకీయ సంస్కరణవాదులకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును కొంతవర కిచ్చుట కంగీకరించినది. కాని అధికారవ్యవస్థాపకము నిలువనే యంచి, దీనియందు చ్చికేరించుటకు భారతీయుల కెక్కుడవకాక విచ్చిన బాగుండెడిది. విద్యాధికుల కొక్కమారు ఉన్నతప్రభుత్వోద్యోగులను నీయజనరు. ఉన్నతోద్యోగులను గోరువారు, తమ సామర్థ్యమును క్రింది స్థానములలో ముందుగ జూపవలెను. ఈ పద్ధతినపాటుకు మైమున్నది. 1858 సంవత్సరపు రాజీగారి ప్రకటన కిది కనుకూలముగనున్నది. రాజీగారి ప్రకటనమున ఎల్లరకును ఉద్యోగములందు జేరుటకై సమాచారకామిచ్చుటగా ‘వీలగు సంతకము’ అనుమాటలు ఉద్దేశపూర్వకముగనే జేర్చబడెనని గ్రహించుట యొక్కము.”

ప్రజలకు స్వపరిపాలనాధికారము నీయకపోగా బీడనుగారు వారి కున్నతోద్యోగముల నిచ్చుట కయినను అంగీకరింపకుండుట, వారి మూలసిద్ధాంతమున కనుగుణ్యముగనే యున్నది. అస్సాముచీఫ్ కమిషనరగు బీచ్ నుబెలుగారు 20 ఆగస్టు ప్రకటనము సంగీకరించుచు, ప్రెవాలెనలెగాక కొంత సానుభూతి గనుకలయచున్నారు. వీరు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కంగీకరింపకున్నను, జనవదములలో నుండువారికిగూడ రాజకీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన మున్నదని వీరింగీకరించుట విచిత్రతలే గనుపెంచుచున్నది.

“పల్లెటూరివారిని వారి గృహములలో జూచుటకు నాకుగలిగిన యనుభవము మూలమున, ధనవంతులు విద్యావంతులతో సమానముగ వీరికి గూడ రాజకీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన

మున్నదని గ్రహించగలిగితిని. ఢిల్లీ ప్రభుత్వాలేన, ఒక్కసారి ముందుకు దూకుటకు నాకెప్పుడు. ఫలితమేమగునో యని నాకు భయము లేదు.”

నుభవవరగణాల చీఫ్ కమిషనరగు రాబర్టు సెనుగారు, మాంటుఫర్డు నివేదికమున మూచించినంత సత్వరముగ సంస్కరణముల బ్రవేశింపెట్టుట అవసరమైనది మన యభిప్రాయమునను, నెక్కుది నెక్కుదిగ ముందుకు జనవలయు నని కోరుచున్నారు. వీరికి గల భయము నీవాక్యములవల్ల గ్రహించవచ్చును.

“నియోజకగణము నేతలను ఏర్పరచిన ప్రభుత్వమున నియంత్రులగు సభ్యులు తీవ్రవాదులుగ ఉండి తీరుదురు. వీరికి ప్రభుత్వవిధానము తిన్నగ కొనసాగవలెనని తలచే యుండదు. సమాధానము గంగీకరింపని సభ్యుల గల కాననసభకు బాధ్యత కలిపించవలసిన యంత్రాన్ని విచక్షణతో వలె తిన్నగ సాగించుటకు తమ ఆత్మవిప్రవాము, సాజ్యవాదులు యంత్రాకుండును యూహించగలమా? ఆతిస్థానము మిగుల ఉపద్రవకరమగును. పరిపాలనను ప్రభుత్వముగా. అందుచే, నీ రాష్ట్రములందరికను కొంతకాలమువర కిట్టి ఏర్పాటు లభింపజులెదని, తెలిపితిని. భూమింకను బాగుగ వ్యాపించి, ఎన్నికవాదులు తన ప్రతినిధులన్నియులతో బాధ్యతనుగర్హించి, నియోజకవర్గము సరియగు ప్రతినిధుల బంధుగలదు సమర్థము మనకు గలుగువరకును మనము జాగ్రూకతతో మెలగువలయును. మండగమనే వాంఛనీయును. ఎన్నికవాదులను సర్వహిందు సామర్థ్యము, బాధ్యతను పూనినపుడే గలుగునని, నిజేదిక యందు తెలిపిన యంత్రమును నేకు పరికింపకపోలేదు. ఇంతటి హేతువాదమును నేకు కాదనదు. కాని, విచక్షణజ్ఞాన కూన్యలకు మధ్యరాష్ట్రాధికారులనుజులంకి ఎన్నికగాను తిట్టి యుకభిరక్ష మూలమున, తమసామర్థ్యాలను గుర్తించుటకే, లాభముకన్న నష్టమెక్కుడుగ సంభవించుట నిశ్చయము.”

మరియొకచోట వ్రాయుచు, ప్రస్తుత నియోజక వర్గమువారు వదరులలో తగు రాజకీయోపన్యాసకుని మాటలచే మోసపోయిరు గాన మున్ముందు పునాదుల బలపరుపనిది, అభివృద్ధి పాధ్యవడదని, రాబర్టుసెనుగారు తెలిపియుండిరి. బీచ్ నుబెలుగారు మర్చగు గేలు గారు, మాంటుఫర్డు విభాగ సుందలి ద్వంద్వప్రభుత్వ విభాగము సంగీకరించు చున్నారు. భారతీయుల కున్నతోద్యోగము లీయవలయు ననియు, కార్యనిర్వాహక సభలలో భారతీయులకు ప్రవేశ మియవలయుననియు, స్థానిక స్వపరిపాలనము నభివృద్ధిపరుపవలయు ననియు, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వాధికారమునకు భంగము కలుగకుండ, శాసనసభాధికారమును విస్తరింపజేయవలయు ననియు, వీరు కోరుచున్నారు. కాని, కార్యనిర్వాహకసభను శాసనసభకు బాధ్యతవహించునటుల జేయుటమాత్రము వీరికి సరిపడదు. కొంచె ముదారభావము జూపెడి రాష్ట్రాధికారులు సయితము, స్వపరిపాలనా ప్రధానపు ప్రశంస వచ్చినపుడు మాత్రము, తత్తర పాటు జూపుదురు. వీరిందువిషయమై జూపిన భీతి నీ క్రింద వాక్యములు తెలపరుప గలవు.

“ప్రాచ్యుడేక సంస్థానమందు, సుపరిపాలనమునకు మూలాధారము, బలవంతుడు కార్యనిర్వాహకవర్గము. ఇక్కడ ప్రజాభిప్రాయము శాసనసభలు వ్యక్తపరచుకలవు. అట్టిస్థితిలో కార్యనిర్వాహకవర్గము శాసనసభకు లోబడునటుల జేయుట అసంభవము. శాసనసభలు, ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించునని గుజుగువరకు, కార్యనిర్వాహకసభపై సభికారము చలాయించుట కర్హతగావచ్చు. అట్టిస్థితి ఏర్పడు లోటల, చాలదూరము ప్రయాణముజేయవలసి యున్నది. ప్రజాసామాన్యులను విశ్వప్రబలవంతవరకు, అనుకూలపరిస్థితి లేర్పడవు. ప్రజాసామాన్యులను, రాజకీయ ప్రత్యభిజ్ఞానము గలుగవలెను కనుకాభివేషములను గుర్తగుటకును తమ ప్రతినిధుల మూలమున తమ వాంఛల నెరవేరవలయుటకు, వీరికి కత్తిసామర్థ్యము లలవడవలెను.”

ప్రజాసామాన్యమునకు విద్య యవసర మని తెలిపినపుడు, అధికారులు ధనములేదని కాలము

గడుపుచును. విద్యాభివృద్ధిని ప్రజలే నిర్వహించుటకు, వారికి ముందు స్వపరిపాలన మవసరమని తెలిపినచో, అధికారులు నిర్దయాపించిన గాని స్వపరిపాలనము నిచ్చుట సాధ్యపడదందురు. తుట్టుతుడకు, ప్రజలు రెండువిధములను నవ్వును నొందుచున్నారు. బీచ్ నుబెలు గవర్నరుగారికి మితవాదులపై కొంతవడి సానుభూతి గలదు గాని, హోంయూలర్లపై కోపముగలదు. స్వరాజ్యాందోళనము గూర్చి, తమకు గల కోపమును వీరిలుల వెలిబుచ్చిరి.

“ఇకరనిధులు చెరువునకువారు కెత్తెల్లలగుచున్నార హోంయూజుల అంక్షాశనము మాత్రము అడ్డులేక సాగనీయలదుచున్నది ప్రజలకు స్వరాజ్యమున నెద్దియో తెలియదు. వీరికి స్వరాజ్యమున నెద్దియో తిన్నగ తెలియజెప్పిచో, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముపై శాసనసభ కధికారము సంక్రమింపవలెనని, చారు గోరస. జమీందారులలోగూడ నిట్టి భావము వ్యాపించియున్నది. న్యాయవాదులు మొదలగు వారితో రహస్యముగ వాలోదిండుచో వారితో సభి సంఖ్యాకులు, విప్లవకరముగు మార్పులకయ్యవలె గనుపెరుగును. కాని, యీ విషయమునే బహిరంగముగ చెబువులకు వారు వెంటురు. జేకరామాలని గేలినేకుబడుచునే యుని, వీరికి భయముగలదు. హోంయూజు సభలలో పాల్గొనుచు, హోంయూజు ఆదర్శముల సంగీకరించినవారు సయితము, వెంట బడెనవారని పిలువబడుచునే యు భయముచే కాలవనవామనతో బాటు నీరుచున్నారు.”

కాని, ప్రజలకు నిద్యాధికులే నిజముగు నాయకులనియు, వీరిని కొంతవరకయినను పంత్వ ప్రేమరుటకు కొంత ప్రయత్నము జరుగవలెననియు, గేలుగారు మామూలు వాక్యములను మాత్రము వ్రాసిరి. బర్మా లెఫ్టి నెంటు గవర్నరుగారు సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడక్కుగారికి విద్యాధికులపై గల ప్రేమ, ఎల్లరకును తెలు తెల్లము. వారి వాక్యరత్నములబట్టి దీనినింకను బాగుగ గ్రహించవచ్చును.

“ప్రాచీన కాలమునందు, ఎన్నికస్వారంత్రియము, ప్రజల కోరికలను నీయబడుచుండెను. హిందూజాతీందలులగాక, క్రొత్త సంస్కరణములు, ప్రజలకోరికలపై నీయబడుటలేదు. వారి కోరికలకు భిన్నముగ గూడ ప్రసాదించబడవచ్చును. ఏదేకరాంత్రియమునను, ప్రజలంగీకరించినటుల తమలోతాము గావించి, సాలకులిటుల చరింపలేదు. సంస్కరణముల గోరువారు, ప్రజాపరిపాలనమే తమ యాదర్శమని తెలుపుచున్నారు. నిజము యోచించిన మాత్రము, ప్రజాపరిపాలనమున కభిమానము వహించు సాంగ్రహితవారితో విన్నవించవలసినదని నందుననే, వీరిలుల బలవంతులగునని తెలియగలదు. ప్రజాపరిపాలనమని వీరు పలుకుచు, ప్రజలజేయమును మాత్రము వీరు వదలుచున్నారు. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిపై నెటులైనను అధికారము చలాయించవలయు ననియే వీరుభోగ్యోద్యోగము, విశాలవంతముని నియోజకవర్గముగాని, బాధ్యతగల వోటింగుగాని, వీరి సుఖ్యాకేతములుగావు. తమలోనివారు, శాసన నిర్వాహసభ్యులనుసంతకరకు, వీరి నెన్నికొనవోటల్ల స్వల్ప సంఖ్యాకులూ, అధిక సంఖ్యాకులూ అను ప్రత్యేక వీరికి నిమిత్తములేను ఆంక్షాశనాపరము, సంస్కరణములచే తమకాంతికలము తగ్గునని గ్రహించిరేక, ప్రజలకు సాలాధికారము సంక్రమించుటకు వీరి రెంతమాత్ర మంగీకరింపరు.”

ఇక సర్ మైలేలు ఓడ్యుయరుగారి తిరుమూత్రములను నిన్నటిదినము సూచించియుంటిమి. వీరికి, శాసనసభలలో అధిక సంఖ్యాకులగు ప్రజాప్రతినిధులుండుటగాని, శాసనసభకు బడ్జెట్టుపై సభికారముండుటగాని, శాసనసభకు విధిపాలనాధికారముండుటగాని ఎంతమాత్రము బనికిరాదు. వీరిందు విషయమై జూపిన కారణములను గ్రహించుటకు వారి వాక్యములనే నిట నుదహరించెదము.

“విచ్చెండులలో తలెల్లి రెండుపద్ధతిన మనమిత్రదవలంించుచున్నామాయని నందియము గలుగుచున్నది. అతివాదులను బుజ్జగించుటయు, పరిపాలనమును వారిహస్తగతము జేసెదమను భావమున కవకామిచ్చుటయు, నీపద్ధతియొక్క విన్నములు. ఇందులన రాజభక్తి రుతులగు మితవాదులను శత్రుజోడి

కంపుట కట్టించును. వివిధాభివృద్ధిని సహజమునకు
 ఉచితమునకు పరిపాలించుచున్నది. అందుచేతనే
 ప్రజలలోనుండియును. ఈ పద్ధతి నవలంబించుట మూలమున
 వివిధాభివృద్ధిని నికాఫీకరణలో చేరి. ఇటువంటి కాపన
 సభలలోని వాతావరణ సభ్యులను సహజమునకు
 నెత్తించుట చే, విద్యకు నకన్న నెక్కుడు
 అభివృద్ధిని పొందుచుండును. చేతులను నితరులకు
 కారణములేదా?..... మనమెల్లప్పుడును ప్రజాసామ్యపు
 షేమమునే మనోదృష్టియందుంచుకొనవలెను. ప్రజలలోను
 నోరువిప్పిపూటలేదు. వారు మాటాడ గలుగునంత వరకును,
 అవగ, వివాదాపరాంతములను గ్రహించి, తమకేమి గావలెనో,
 తమకోర్కెలను సఫలమునకు తా నే ప్రయత్నమునకు లొంగుట
 కొక ప్రజల గ్రహించునంతటి యాకాము కృత్యమును సహా
 దించునంతవరకు, తీవ్రముగా రాజకీయ సంస్కరణముల నిచ్చెద
 మని వాగ్దానము చేయుటకు మనకు హక్కు లేదు. రాజకీయ
 సంస్కరణవాదుల నెటులయినను సహజమునకు వరకు మన
 మావనిని జరుపగూడదు. సంస్కరణవాదులలో గొందరు, తమ
 స్వలాభమును వెంపొందించుకొనుకొరకై కృషి చేయుచు
 నున్నార. మరొకందరు, బ్రిటీషు పరిపాలనను జరుగకండ
 నాటకమును గోరుచున్నారు. మరొకందరి యుద్ధేమము
 మందియునన, వీరికి రాజకీయ భిక్షము లేదు. ప్రజలపక్ష
 ము మాటాడుటకు తగినయోగ్యత వీరికింకను గలగ లేదు."

మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు కాపనసభాక్రతి
 నిధుల నన్నికొనగల సయోజకవర్గము నీ రాజ
 ధానిలో నేర్పజుచుటకు పోగలదాయని, ప్రజల
 సంకయము గలిగియున్నటుల ప్రాసించి నిన్నటి
 దినము దెలిపియుంటివి. రాష్ట్రప్రభుత్వముల యభి
 ప్రాయ ప్రతినిధి గ్రహించుట కవకాశము లేని
 వారి లాభము కొరకు, రాష్ట్రాధికారుల యభి
 ప్రాయములను వీ లగునంతవరకు నీ వ్యాసమున
 పొందుకొనబడితివి. వారి సంకుచితాభిప్రాయము
 లను గ్రహించుటకు వైవాక్యముల చదివిన
 జూను. వీరందరిని సహజమునకు వాదము
 క్కై తు గలము. ప్రజలక్షేమములకు విద్యాధికులు
 భాగము కలిగింతు రనియు, అధికారులు వాటిని
 సరిక్షింతు రనియు, అందుచే నధికారులనుండి
 విద్యాధికులకు పాలనాధికారము సంక్రమించు
 నూడ దనియు, వీరి ముఖ్యవాదము. ఇందలి
 యసంగతమును సర్ శంకరక నాయకు గారు,
 మిగుల సమర్థతతో వెలిబుచ్చి యుండిరి. సివిలు
 సర్వీసు వారి చేతులలో, ప్రజల యోగక్షేమ
 మెంతవర కభివృద్ధి జెందెనో, విద్యనపూర్వముగ
 జూపిరి. అందుచే, నీ వాదమును తిరిగి విమర్శింప
 నవసరములేదు. స్వపరిపాలనము భారతీయులకు
 వలదను అధికారులు, సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి సప్తము
 గలిగించుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రజలయినను నిజము
 గ్రహించి, ఇండియా షేమము కొరకు గాక,
 సామ్రాజ్యసామ్యమును యోచించి యైనను, స్వకరి
 పాలనాధికారమును భారతీయులకు ప్రసాదిం
 చుట ధర్మము. భారతీయుల కోర్కెలు సఫలము
 గాకుండ ఎంతమంది బలవంతు లును గలిగించు
 చున్నారో, జూచిన ప్రజలకు నిరాశ గలగ
 వచ్చును. కాని, ఎన్నటికియినను ధర్మబద్ధమగు
 నుద్యమము విజయము బడయక తప్పదు.

కాళీనాథ రాయగారి శిక్ష

బ్రిట్యూను వ్యతికాధిపతి యగు కాళీనాథ
 రాయగారికి, మార్చులులా విచారణసంఘమువారు
 2 సంవత్సరముల కఠినశిక్షను 1000 రూప్యముల
 జరిమానాను విధించి రని నేటి తంత్రీవార్తలు
 తెలుపుచున్నవి. ఈవార్త చేశీయులకు విపాదము
 గలిగింపక మానదు. వీరు వ్రాసిన వ్యాసము
 లెవ్వరయో మాయెదుట లేకున్నను, వీరు రాజ
 షోహపు వ్రాతలకు పాల్పడుదు రని నమ్ముట

కష్టము. రాజుషోహ నేరమును, సామాన్యపు
 వ్యాయస్థానములందు, విచారించుట భావ్యము.
 దీనిని మార్చులువ్యాయస్థానమున విచారించవలసిన
 ప్రస్తావనముగలిగెనో తెలియదు. వీరిపక్షమునవాదించు
 తుటకు ఇతర రాష్ట్రములనుండి వ్యాయవాదులు
 రాకుండ నిషేధించబడెను. ఈ చర్యను మద్రాసు
 మెయిలుపత్రిక సయితము భండించుచున్నది ఈ
 తరుణమున ఇండియా ప్రభుత్వమునా రయునను,
 ప్రభుత్వకార్యకర్తయైనను జోక్యము కలుగ జేసికొని
 కంజాయి స్థితిని చక్కబరుచు గూడదా? పంజాబు
 దుస్థితినిగూర్చి రాజప్రతినిధిగారిలో సంక్రమించు
 తుకు, అఖిలభారత రాయభారమును, మాలవ్యా
 గా రేపాటు జేయదలచినట్లు గాని, ప్రముఖులనేను
 లట్టి కార్యముచే లాభి చెందెను. గలగదని తెలు
 పగ సంక్షేపించిరని, లీడరుపత్రిక చెబుచున్నది.
 ఇక కత్తంతర మేమి?

వైవాక్యము లచ్చుకూర్చబడిన పిమ్మట,
 కొన్ని జిల్లాలలో మార్చులులా తీసివేయబడె నని
 తెలిసినది.

ఇంపీరియల్ ప్రెస్ రెన్యూ పద్ధతి.

భారతీయు లిప్పుడు రాజ్యాంగసంస్కరణముల
 చర్యలో కాలముగడుపుచున్నారు. సంస్కరణ
 సాఫల్య మేమి లున్నదన, వాణిజ్యవ్యాతంత్ర్యము
 లభింపబడి, దేశమికమిద కొల్పోవజాలదు.
 సామ్రాజ్యమునందీ తర భాగముల వారెట్టి
 వాణిజ్యపద్ధతి నవలంబించినను, ఇండియాదేశ
 మునకు తా నవలంబించవలసిన పద్ధతి గూర్చి,
 సర్వ వ్యాతంత్ర్య ముండవలయును. ఆంగ్ల
 దేశపుజడ్జటులో ఇంపీరియల్ ప్రెస్ రెన్యూ చేర్చ
 బడినది. ఇందువలన, బ్రిటీషుసామ్రాజ్యపు సరకు
 లకు, సామ్రాజ్యవాదు లభిమానము జూపవలసి
 యుండును. పరిశ్రమలందు వేనుకబడియున్న
 హిందూదేశమున కీపద్ధతి మిగుల నష్టదాయక
 మగును. బ్రిటీషువర్తకులకు, సామ్రాజ్యేతరవర్త
 కులకన్న, హిందూదేశ మెక్కుడు సాకర్యముల
 నొసగునటుల ఏర్పాటుల జేయవలయునని, కామన్సు
 సభలో నపుడే ప్రశ్న యుడుగబడినది. వాణిజ్య
 వ్యాతంత్ర్య సమన్యా కరిమార్గముపై దేశపుభావి
 సాభాగ్యము ఆధాపడియున్నది. భారతీయు లెంత
 మాత్రము కాలయాపన గావించక, తమకోర్కెల
 నేకగ్రీవముగ నివేదించుట యవసరము.

వింతవర్తమానము

మద్రాసు మెయిలుపత్రిక యిటుల వ్రాయు
 చున్నది:

"బ్రిటీషు కరవలసినదగు 'వర్మర్యు' (వర్మనాట్యము)
 హిందూదేశమునకు రానిచ్చినచో, ఆకర్షణము గలుగకమానదు
 లందఱుల ముద్రింపబడు యాత్రలెకను, వ్రెస్టులీలోపారు
 ఆకేకమారులు వెలువడకుండజేసిరి. ఇటీవలవెదలిన కత్రికలలో
 గూడ, కూర్చొనియు కాన్సింపుటలేదు. మాట జేరియొక్కపతి
 కలన, దీని యుద్ధేమములను గ్రహించవచ్చును. తెను, చిల్కా
 గార్లు కంపిసంజేతము పెద్దజుత్తుములతో ముద్రింపబడెను.
 పరిశీలన తీవ్రమయినపుడు చిన్నటుగాను సాత్వికకోర్కె
 ద్వయమును నిరాకరింపించుటకు ఆమె తులనాపబడెను."

వైద్యరాజు డా. మ. అనధాని యల్. సి. పి. యన్
 గారిని బుచ్చిరెడ్డిపాలెము జమీనువారులు మ. రా. రా. శ్రీ
 దేవవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు తమ వివాహసహోత్సవ
 మున కాపాదమునని వారివన ఆమె శిష్యమునకు శృంగార
 భర్త్యమునకై గల సంబంధమును గురించిన ప్రశంసము విని
 య 116 సహాయము గావించివారిని విడుదలచేయెను.

అనధానిగారు మూలవైద్యమునందు సాయుర్వేదము
 నందు గడుసమర్థులు. కావ్యకర్తలు. ఆంధ్రభాషయందు మంచి
 పాండిత్యమును గలిగియున్నారు. అనధానిగారికి తిగివ్రాసా
 వామ శాస్త్రము గలగజేసి వారి సామర్థ్యమును బాహ్య
 యోగమునకై వినియోగపడునటులు చేయెదరు రని నమ్ము
 చున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

యద్ధ ఋణసభ :- యద్ధఋణమునకు చందాల
 నిచ్చివారి సమావేశము జూల 12-న లేదిన సాయంకాలము
 5-15 గంటలకు బాకర్వేటిగు హాలులో జరుగును.

శ్రీ భగవత్ ప్రస్థానోధిని సభ :- ఈ సభ వారు
 యాదరణ క్రింద హిందూ తియ్యలారకల్ హైస్కూలు భవన
 ముందు శ్రీ పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవారు 80-వ తేది
 కుక్రవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు విశ్వామిత్రాధ్వర
 రక్షణమును, 81-వ తేది శనివారము సాయం 5 గంటలకు
 అహల్యాధ్వరమును జూల 1-న లేది ఆదివారము సాయం
 4 గంటలకు సీతాకల్యాణమును మరొకభాగవతక్షేమము
 చేయుదురు. భగవద్గీతవ్యాసాచరి 80-వ తేది కుక్ర
 వార మదయము 6-30 గంటలకు 6-వ యశస్వినమును,
 81-వ తేది శనివార మదయము 6-30 గంటలకు 7-వ యశ
 స్వినమును జూల 1-న లేది ఆదివారమునందు 6-30 గం
 లకు 8-వ యశస్వినమును గావించును.

ఆంధ్రనిర్బంధితులు.

కోయంబుత్తూరుకు మార్చబడుట.
 ఆంధ్ర సివిలు రైటుసంఘ కార్యదర్శిగారు మాట్టుల
 వ్రాయుచున్నారు:-

ఆంధ్ర నిర్బంధితులకు శ్రద్ధ వేచయ్యు టి. ఎస్. సి.
 గారు దీర్ఘకరమునందీ రెండు మాసముల క్రిందట కన్న నూరుకు
 చేరిన ప్రాసీయుంటిని కదా! కన్న నూరు వారావరణము
 వేచయ్యగారికి ఎవరక వారి ఆరోగ్యమున కంతయు భంగము
 కలిగించినది. ఆందువలన వేచయ్యగారు ప్రభుత్వముగారికి
 తమ కేరీందీతిని గురించి తెలుపుచు ఆరోగ్య డిప్యుటే కమిషనరీ
 ప్రదేశమునకు పంపయి దరఖాస్తు పెట్టియుంటి.

ప్రభుత్వమువారు వేచయ్యగారి కోరికను మన్నించి
 సివిలులకు సమీపమున నున్న కోయంబుత్తూరుకు వారిని
 మార్చబడు యత్నపుటకు వారి చేసిరి.

అయ్య త్తనవుల ప్రకారము వారము దినముల క్రిందట
 వేచయ్యగారు కోయంబుత్తూరుకు షేమముగా చేరి, ఆరో
 గ్యముగా నున్నారని ఆంధ్రదేశములకు తెలుపుటకు వా కం
 తయు సంతోషముగా నున్నది.

కూకటిపాడు మహారాజగారికి కొమార్తె జన్మించినది.

బట్టలధర :- సర్ దివానాగారు "పై ట్యుఆఫ్
 ఇండియా" క్రింది బట్టలధరలగూర్చి వ్రాయుచు 1914
 సంవత్సర ముడిగా నీయొడెడ్లలో ఇంగ్లండునుండి ఇండియాకు
 కచ్చు బట్టలగలన మాటికి 70 వంతులవృద్ధుక క్లిష్టమైనది
 లెక్కలతో తెలియబరచిరి.

మరియు క్రత్తిధర వానాటికి హెచ్చుచునచ్చెను. క్రిం
 దటి సంవత్సరాంతము సరికి బాయధర చేయూత్తముల
 యొక్క. ఇంత విశేషముగ వెలిపిపుటకు పోటి దురాకమే
 కారణము. దీని వాటి చేయటకు ప్రజలు గాని
 ప్రభుత్వము వారు గాని తగిన ప్రయత్నము చేయ
 లేదు. భావిశిలినిగూర్చి అచనా, చెప్పయ వాంట్లు వ్రాసిరి.-
 సామాన్య ధరల వెలకొల్పుచున్నందుట కృత్యము. ఇంక ఒక
 సంవత్సరము వరకును మాంజెట్టునుండి రచ్చు రస్త్రములు యద్ధ
 పూర్వస్థితికి నచ్చుట సంభవించినవరకు గావున నట్టిప్రయత్నము
 ఫలించినరకు. ఇది గాకను, హిందూదేశమందలి మరలలో
 వెక్కుడు వర్గములకు, కండెలకు పెట్టవలసి యుండుట వీత
 హిందూదేశపు ముగలుగుండి ఎక్కుడు సరకు రచ్చునననను
 ధరలు తగ్గ నేరవు ఇంకను ఓడనుంకములును, ఓడ నెక్కించు
 ఇట్లుండులును కొంత కాలము వరకుండును.
 యాద్యమునకు పూర్వము వగలువ జూడగా తల 1-కి నుమారు
 18½ వజనులబట్ట తట్టుచుండెడిది. ఇప్పుడు మరీ కాలుగు గజ
 నులు తగ్గినదని వారు లెక్కలకు వేసి విశదపరచిరి.

"నర్మనును లేు ఈదోషమునకు కోరు డలొరిదారు
 లుక, చిల్లరనర్తకులను చేయు కచ్చిత స్వసహాయమునగలసి
 చేతుంటిటనుండు పెదజులను, మధ్యతరగతి ప్రజలును
 పడుచున్న కష్టములు, గరన్న మేటు లై సెస్సులకు బొందు
 బట్టిదర్తము అహంధార్థుల విలువల సామాన్యముగ హెచ్చిం
 చుటవలన గలుగుచున్న కష్టముల కంతమాత్రము వారు తీసు
 దున్నది."

మాంటుఫర్లు సంస్కరణములు : భారత ప్రభుత్వభిప్రాయము

సర్ శంకర నాయు గారి భిన్నాభిప్రాయ ప్రకటనము

(గత సంచికానుబంధము.)

ప్రతి కాఖిలాను కార్యనిర్వాహకాధికారులకు నిర్ణయార్థికార ముండిన ప్రధానవిషయములలో ముఖ్యము కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును కలసి కృషి సజావుచేయుదురు గావున ప్రభుత్వము త్రవినయములలో ముఖ్యము కాసన సభయు కొంతవరకు తమ అభిప్రాయమును తానెసాగించుటకు కత్తిరిగియున్నారని చెప్పవచ్చును. అర్థిక ప్రక్రియయైన ముఖ్యము కార్యనిర్వాహక సంఘమునకును అభిప్రాయ భేదము జనించునపుడు ఆవిషయమును గవర్నరు పరిష్కరించుట కధికారము గలదు. అవిధముగా నిర్ణయింపబడిన ఆర్థిక ప్రక్రియను కాసనసభవారు తమ యిచ్చననుసరించి మార్చవచ్చును. కాని ప్రభుత్వము త్రవినయములకు అనవసరమని తోచినయెడల అర్థిక ప్రక్రియనందలి ఎట్టి విషయమునైనను కాసనసభాభిప్రాయమునకు భిన్నముగా మార్పుటకు గవర్నరున కధికారము గలదు. మరియు ముఖ్య అనుమతినిచ్చే ఏకమయమునైనను పన్నులను విధింప వీలులేదు.

దానినిబట్టి చూచినయెడల ప్రభుత్వము త్రవినయములలో కూడ ముఖ్యముగా కాసనసభకును పలుకుబడి కలదని తెలుసు కాగలదు. ఈవిధముగా కార్యనిర్వాహక అనేక ప్రధానవిషయములలో కాసనసభయొక్క పలుకుబడికి లోబడినట్లు చేయబడియున్నది. ఇప్పుడు భారత ప్రభుత్వమువారి చేత తయారైన సీరోఫరాయక నూచన లను గూర్చి మొదలించునపుడు ప్రభుత్వము త్రవినయములకు సంబంధించిన ఈ ప్రాతిపదికలను గుర్తింపవలసియున్నది. ప్రభుత్వము త్రవినయములలో పాలనా విషయములను ప్రజామతములనుగా చేయుటకై అప్పగింపును పార్లమెంటు సభలను తేర్చుకొనుచుండును. ప్రజామతములను పాలనములో ముఖ్యముగా కాసనసభకును కలిగినవిషయమును బట్టియే ఈ కాఖిలా మార్పులను చేయవలసివచ్చును. ముఖ్యముగా కాసనసభయు ఇచ్చు సలహాలను నమరించుచు చారికి గల పలుకుబడిని బట్టియు పాలనావిషయములను ప్రభుత్వము త్రవినయములలో ప్రజామతములనుగా చేయుటకు ఈవిధముల వారికి ప్రాప్తమగుచుండును. కావున ప్రభుత్వమునకు ఏర్పడునట్టి ఈ విషయములను ప్రభుత్వము త్రవినయముల కై ముఖ్యముగా కాసనసభకును గల పలుకుబడి సంస్కరణవిధానములలో ప్రధానభాగముగా నున్నది. భారతీయ దృక్పథమునుబట్టి చూచినయెడల వీరి ప్రాముఖ్యము ఇంకను పెంచుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును బట్టి పాలనావిషయమున పురోగతికరములగు ఏర్పాటులను చేయవలసిన అనేక ప్రధాన విషయములు ప్రభుత్వము త్రవినయములందు చేర్చబడుట నిశ్చయము. ఈ విషయములను బట్టి అనవసరమగు మార్పులను ఈ కాఖిలావిషయపాలనములో చేయవలసినది కాసనసభలకు ముఖ్యము సెక్రిటేషన్లను. వారు నూచించిన మార్పులు కార్యరూపము దాల్చుకొనియెడల కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి యందులకు బాధ్యులుగా పరిగణింపబడుటయు, పరిశోధక సంఘము వారు ప్రభుత్వము త్రవినయములను ప్రజామతములగా చేయుటయు తటస్థము.

(8) పార్లమెంటు సభలకు గాని యితరులకు బాధ్యులు కానట్టి భారత ప్రభుత్వమునందున్న కొన్ని పాలనా కాఖిలాలను. వీరు ఏవిధముగా కాసనసభకు బాధ్యులుగా నుండవలెనను, కానికార్యనిర్వాహక సంఘములను, కాసనసభలయందును భారతీయుల సంఖ్యవృద్ధి కావించుటకు భారత ప్రభుత్వమువారి తీర్మానవిషయములలో వీరికి ఎక్కువ పలుకుబడి యుండుట లభించును.

మరియు భారత ప్రభుత్వము వారు సాధ్యమైతంతకును సంఖ్యగల పాలనావిషయములనే (అనగా దేశముయొక్క కాంతి, సుపరిపాలన విషయములను) తమవలేమున నుంచుకొనవలసినదని నిశ్చయము చేయవచ్చును. కావున సాధ్యమైతంతవరకు ఈ నియమము నుల్లంఘింపక, అధికారమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వలేము చేయుట అనవసరము. ఈ విషయము ప్రస్తుత స్థితిగతులను బట్టి సంస్కరణములు ఆచరణలోనికి వచ్చుటకు భర్తవునది అభిప్రాయమును నమరించి యున్నది.

9. ఈ సూత్రములను రాష్ట్రములకు సంబంధించినంత

వరకు సంస్కరణవిధానముల నే సంగీకరించుచున్నాను. నేను కొన్ని సవరణలను నూచించుచున్నాను. కాని అవి ఈ సూత్రములతో ననుగుణముగనే యుండి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సంబంధించినంతవరకు కొంచెము ముందంజవేయుచున్నది. నానాహోద్యోగులు ఈ విధానమును చాలవరకు మార్పు నొందించవలె నని నూచించుచున్నారు. వారి విధానమును బట్టి ప్రజామతము విషయములలో భారత సభకునున్నది; ముఖ్యముగా కాసనసభల యొక్కయు పలుకుబడి సంపూర్ణముగా తొలగిపోవుచున్నది. ప్రజామతము విషయములలో అధికారమును పొందువారు ప్రజామతమునకు భంగకరముగా వర్తించెదలరనియు, సంస్కరణాభిలాష అల్పసంఖ్యకులయందు మాత్రమే కానవచ్చుచున్నదనియు యిందు మూలమున రాజకీయాభివృద్ధికి పాలనా సౌజన్యమును కొల్పోవలసివచ్చుననియు, ఇంతకుమును బ్రతిపది అత్యున్నతముగా నడిపింపబడుచున్న దేశపాలనము భారతీయ ఆశయాను సరణముగానిర్వహింపబడు ననియు నా సహోద్యోగులు వాదించుచు, తదను గుణ్యముగనే తమ నూచనలను వెల్లడించి యుండిరి. సంస్కరణ నివేదికయందు గూడ ఆ నివేదిక కర్తలకు కలిగిన యట్టి భిన్నాభిప్రాయములే సంస్కరణ నూచనల చాలవరకు సంబంధించినవి.

8. భారత ప్రభుత్వమునకు ప్రభావమును తొలగించి, దానిని ఆంగ్లాధిక సమన్వితముగా నొనరించు యుద్దేశముతో దేశీయ కాంగ్రెసు మహాసభ 1885 సంవత్సరమున స్థాపితమైనది. భారత ప్రభుత్వమునకును, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును తమకర్తవ్యములను నివేదించి, కాసనసభలయందు ప్రజానియంత్ర సభ్యులను కలిగియున్నంతమాత్రమున పాలనాలోపములు తొలగిపోవునని వారు తలచి యుండిరి. భారత ప్రజల ఖేదానకముల భారతదేశ పరిపాలనము పరిశోధించుటకు ఒక సంఘము నేర్పరుపవలయునని కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానించి యున్నది. 1885 వ సంవత్సరమున కలకత్తానగరమున సమావేశమయిన రెండవ కాంగ్రెసు సభ శ్రీసార్వ భౌమమున శ్రీసార్వ భౌమమున అభివందన తీర్మానమును గావించిన పిమ్మట ఈ క్రింది తీర్మానమును ఆమోదించి యుండిరి:—“భారతదేశ మందలి కొట్టకొలది ప్రజలలో దారిద్ర్యము వ్యాపించుచున్నదను విషయమును ఈ సభవారు మిమల భయభ్రాంతి చిత్రముతోడను సానుభూతితోడను తలచివును, (ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు కొన్ని ఏర్పాటులను చేయుచున్నారని తెలియుచున్నను) ప్రజాస్థితిగతులు అభివృద్ధి నొందుటకు ప్రజాప్రాతినిధ్యపరిషత్తునకు నిర్మాణము తొవ్వకునను దృఢాభిప్రాయమును వెల్లడించుచున్నాను”

భారతదేశమున వ్యాపించు చున్న దారిద్ర్యమును తొలగించుటకై ప్రజాప్రాతినిధి ప్రతిష్ఠాపనమును కొరవడినవని యిందుమూలమున తెలియగలదు. ఈ తీర్మానమునకు తోడ్పడి దేశదారిద్ర్య నిర్మూలమునకై కాశ్యపిస్త్రు నిర్మయము, భారతీయుల కెక్కుడు ఉద్యోగముల నిచ్చుట, స్వదేశీవ్యాపారములను ప్రోత్సహింపవలయుననుచు ననేకవిషయములు నూచింపబడియున్నవి. కాని వానినిన్నిటిని సభవారు తిరస్కరించి ఈ వైశిర్యానమును మాత్రమే ఆమోదించి యుండిరి. మూడవ కాంగ్రెసు సభవారి నివేదికయందు “భారత ప్రజలలో కల దుష్ఠిని తొలగించుటకు భారతీయులకు పాలనా విషయములలో ఎక్కుడు పలుకుబడి యుండవలయు నని” తెలుపబడియున్నది. మరియు “ప్రజాప్రాతినిధ్య విషయమున ఎక్కుడు ఉత్సాహమును పురికొల్పుట కిదియే ప్రధాన కారణముని నాదృఢ విశ్వాసముని చేర్చబడియున్నది.” ఇందు మూలమున రక్షక నైపుణ్యమునకు బలములేబాటుగా భారతీయుల దుర్భర దారిద్ర్యమును తొలగించుటకు కొన్ని విధానములు నూచించియుండినప్పటికి సప్తక బాధితులను సభవారు ఎట్టి ప్రయత్నములను ఈ దుష్ఠిని తొలగించుటకును, ఈ దుష్ఠిని తొలగించుటకై కారణభూతమైన పరిశోధనాపరిశోధకులను తొలగించి, వైతికస్థితిని పొందింప వలయు ననియు తీర్మానించి యుండిరి. మొదటి నూచన ఆచరణలోనికి వచ్చుటకు వలయు సంస్కరణములన్నియు కాంగ్రెసు విధానమున పరిమితమై యున్నవి. రెండవ విషయమును గూర్చి పరిశోధనామండలమున జాతియందును అనేక సంఘములు బయలుపడలి ఆయుధ్యముతో కృషింపబడుచున్నది.

9 కాంగ్రెసు మొదటిసారి నేటికంతయు కొంత సంస్కరణములు:— పృథా క్షేత్రమునకు పకరించు నిర్బంధపూర్వక విద్యయు, పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తోడ్పడు సాంకేతిక విద్యయు, పారిశుధ్యమున కవసరమగు స్థానిక స్వపరిపాలనమును, వ్యాయ పరిపాలనము ఎక్కుడు నిష్పత్తి సాతముగా జరుగుటకు వలయు కార్యనిర్వాహక వ్యాయకాభివృద్ధియు, యాభివృద్ధి విధానమును సంస్కరించుటయు, భూమి ప్రభుత్వమువారిగా వారు తమ యిచ్చవచ్చినట్లుల వానిని యుపయోగింపవచ్చు ననెడి యభిప్రాయమును తొలగించుటయు, రెవెన్యూ సెటిలమెంటును ప్రజాప్రాతినిధ్యముగల కాసనసభల అధికారము క్రిందనుండుటయు, జాతినిభేదములు లేక భారతీయులకు ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగముల నిచ్చుటయు అయియున్నవి.

ఇవియు ఇతర సంస్కరణములను భారతీయులకే ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి కొరవడియుండెను. వీనిని కాన్పించిన భారతీయ ప్రముఖులలో కొందఱు ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగములను పొంది తాము భర్తములను సంస్కృతీకరముగను, సామర్థ్యముగను నిర్వహించుచున్నారు. ఈ విషయమును ఆందోళనము కాంగ్రెసు సభయందు మాత్రమే కాక ఇతరస్థలముల యందుకూడ కానవచ్చుచున్నవి. కాసనసభల యందలి ప్రజానియంత్ర సభ్యులకూడ నిట్టి విషయములనే తెలుసుండిరి. ఇందు మూలమున వెట్టిలాభమును కలగలేదు. ఇంతేగాక, ఇందులకు ఫలితముగా భారతదేశ పురోగతికి నిలబడి సర్వము కాఖిలారి విరోధము ఎక్కుడు యున్నది. ఆంగ్లాధికారములు భారతదేశమునకు సరిపడవని వీరి వాదించుచున్నారు. సంస్కరణములకు సంబంధించిన ప్రత్యేక నూచనలను గావించుటయు ఇతరులకు చేసిన నూచనలకు సామాన్యముగా ప్రాతిపదికలు నొందించుటయు, బ్రిటిషు జాతియొక్క ఉద్దేశములకు, ఉత్తరువులను కార్యరూపమున దాల్చుచేయుటకు తిరస్కరించుటయు, నిలబడి కాఖిలారి లక్షణములని గోఖలే తెల్పి యుండిరి. ప్రస్తుత దేశపరిస్థితుల కర్తవ్య సరమకు ఎట్టి విధానమైనను ఇంకెంతయు నిలబడియు ఉన్నది గల యాజమాన్యమున ఉంచబడినయెడల ఎట్టి పురోగతియు లభించజాలదని భారతదేశపాలనాభవము గా వారెల్లరులను వెలిసిన విషయము.

రాజకీయవాదులు ప్రస్తుతము తెలుపబడిన సంస్కరణములను కొరవడిగా చేయుచున్నారు. దేశమున సర్వపరిపాలనము లేకపోవుటకుల కలిగిన కష్టములును ప్రస్తుతస్థితిగతులనుబట్టి ఈ కష్టములు తొలగవనెడి నిరాశయును దేశమున రాజకీయము, విప్లవాద్యములు జనించుటకు కారణములు ఇటీవల స్వపరిపాలనమును గడింపవలెననెడి అభిలాషయు, సంగ్రామములను గలిగిన భావవర్తనయును, సంస్కరణవాదవ్యవస్థాపకత్వమును తుట తోడ్పడినది. నివేదికయందు తెలుపబడినట్లు భారతీయ్యాధిభులు దేశపాలనమును పాల్గొనవలెననెడి అభిలాషయు ఇందులకు కారణమనెడివాదము సమంజసముగా లేదు. ప్రధమమున ఆంగ్లాధికారము ప్రకారము పరిపాలనమును వృద్ధి చేయవలెననెడి ఉద్దేశమే మొదట సంస్కరణత్వమును పురికొల్పినది. ఇప్పుడు స్థితిగతులు మారినవి. అందుచే ప్రభుత్వకాఖిలముల దన్నిటియందును భారతీయులకు ఎక్కువగా చేర్చుకొనుటయు, స్వపరిపాలనమును నొందించుటయు నేకవిషయముగా పరిగణింపబడుచున్నది. ఇందుమూలమున దేశపుస్థితి తొలగునను అభిప్రాయము వ్యాపించియున్నది.

10. ఈ యుద్దమప్రతిమాము, కాంగ్రెసు మహాసభ కంగడేయుల చేతను, దక్షిణ ఇండియా బ్రాహ్మణుల చేతను స్థాపింపబడిన దనియు, భారతదేశమంతయు వీరితో నేకీకరించుటకు లేదనియు భావించుచున్నారు. ఈవిధానంతోడను దక్షిణ హిందూస్థానపు ఆందోళనకరులతోడను తమ కట్టి సంబంధమును లేదని ప్రకటించబడినది మహారాష్ట్రలో కొరబడి ఈకొరికకువచ్చినప్రత్యుత్తరమునకు వెలిసియున్నది. కొన్ని తరగతులవారు చేయు ఆందోళనమును ప్రభుత్వము వారు సహనభావముతో తలకింపవచ్చుననియు, కాని మహామృదీయులు చేయు ఆందోళనముమాత్రము అవిధముగా గుర్తించి కింపబడదనియు మహామృదీయులు బెదిరింపబడిరి. కాంగ్రెసు మహాసభవీరికి ప్రతిపాలనాగనున్నది. భారతము మహామృదీయులు జనింపజేయుటకు ప్రజలప్రయత్నములు చేయబడినవి.

ఈవివాదభరితములగుస్థితిగతులే సంస్కరణములయెడల మహా మృదీయుల ప్రాతినిధ్యభావమును తెలుపుచున్నది. వారిలో ఉదారభావులగువాడు హిందువులకంటె గూడ ఎక్కువ సంస్కరణములను కోరుచున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులైన నీలిజ్ఞులు నీళ్లు, పంజాబీలు మున్నగువాకులు స్వపరిపాలనమునకు ప్రతిపక్షముగా నుండి నిలిచుచున్నారు. ఇప్పుడు మాత్రము స్వరాజ్యమునకు పంజాబు కంటె ఎక్కువగా ఉత్సాహమును, కార్యదీక్షను చూపువాడు వేరేలేదని తెలియగలదు. డిల్లీ కాంగ్రెసు సభయందు సంస్కరణ నివేదికను కంటె ఎక్కువ సంస్కరణములు వాంఛితము లగుటకు పంజాబు జేకీయుల భావములే కారణములు. బ్రాహ్మజేతరులును నిమ్నజాతులను తమ దుష్ఠిని, అసహనాన్ని గ్రహించి, ఒక శత్రుత్వమునడిచి ముక్కు బాగుజేయని ప్రభుత్వమువారు నాధారపడి యుండక తమ భావినిర్ణయమున అధికారము కలిగియుండలేనని కోరుచున్నారు. కార్యనిర్వాహకసభల యందు (రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభయందు కూడ) సభ్యులలో సగమునంది భారతీయు లుండలేననియు, గ్రామీణు కమిటీలు, స్టేటుకౌన్సిలు మున్నగు ఆటంకములులేకయే, అధికసంఖ్యాకులగు ప్రజానియుక్త సభ్యులు కాననసభలనుండియడవలయు ననియు, మన జేయమనకై ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము కావలయుననియు వీరు కోరుచున్నారు. స్వపరిపాలనము మొదలుకొని నిమ్నజాతుల కోరికలవరకును ఎక్కువ సంస్కరణములు కావలయుననెడి వాంఛను ఎల్లవలెను కానవచ్చుచున్నది. (సకేవము)

సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారు.

సిమ్లా, మే 28:—ప్రభుత్వమువారు యిట్లు చెప్పుచున్నారు:—ప్రస్తుతము చాలవరకు పంజాబురాష్ట్రమున చాల ప్రజేతములయందు కాంతిపాపి మైనదని మాకు తృప్తికరముగ నున్నందున, నైకకాసనమును రద్దుచేయవచ్చునని ఓడ్యయ్య, కమాండింగు జనరలు ఆఫీసరువారలకు తోచుచున్నది. ఆఫ్ గను పరిశీలకులవలన కొన్ని పెద్దజనసంఖ్యలగు ప్రజేతములందును జిల్లాలయందున్న యినుపదాతులమీదకు, అల్లర్లు జరిగిన ప్రజేతములందును నైక కాసన ముండవలసిన ఆగత్యము గలదని సాంఘామిక కారణములవలన తోచుచున్నది. ఈ ప్రకారముగా నిర్ణయములైన రాజప్రతినిధిగారు మామూలు వ్యాపారస్థానముల అధికారమును తాత్కాలికముగ ఆపిన ఉత్తరువులను రద్దుచేసి లాహోరు అత్యుత్సరము, గుజరను వాలా, గుజరాతు జిల్లాలలో నైక కాసనము ప్రజేతపెట్టిరి. లాహోరు నీలి కంటన్ మెంటు స్థలములై తృప్తికరములమన కామారు మునిసిపాలిటీకిని అత్యుత్సరము మునిసిపాలిటీ కంటన్ మెంటుకును, వీరికి పరిసరమున నున్న రెండిగ్రామములలోను గుజరనువాలా, సజీరాబాదు మునిసిపాలిటీలలోను, గుజరను జిల్లాలో ప్రాంతీయపడిన రిస్థలములలోను కర్తించును.

పంజాబులోని పరిస్థితి

నైకకాసనవాపరిపాలనము

లాహోరు, మే 28:—పంజాబుప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గుజరనువాలా, లయాలుపూరు, గుజరాతి నీలి జిల్లాలలోని నైకకాసన పరిపాలనముయొక్క వివరములనుగూర్చి రావలసిందిడివిజనసభలయందు పరిపాలించుచిన్న జనరలు ఆఫీసరులుగా రిట్లు నివేదించుచుండిరి. నైకకాసనము క్రింద 82 రికి కొరడాదెబ్బలు కొట్టబడెను. మొత్తముమీద ప్రతివనజనమున 9 దెబ్బలుకొట్టబడెను. గౌరవనీయులగు నగరవాసుల కెరికిని దెబ్బలుతగులలేదు. కొలదాదెబ్బలవలన ఎవరును మృతినొందలేదు. ఈ ఆజ్ఞలకు వ్యతిరేకముగా మరి కొన్ని ఆజ్ఞలను ప్రచురించుటకు పూర్వము, ఒకచునిసి బహిరంగముగా కొలదాలనే కక్షింపబడెను.

“రీడరు” పత్రికలోని ప్రచురణ ఆంగ్లజేతమునకు తోచుచున్నట్లును బొంబాయి నగరములోనున్న మా. సి. కె. చింతామణిగారు తమ “రీడరు” పత్రికలో ప్రభుత్వప్రకటనమును కీర్ణముగా ముద్రించినందులకు కారణములను తెలుపుచు, గత గురువారమునాడు అలహాబాదు కలక్టరుగారు వార్తాపత్రికలకు పంపుటచే ముద్రించితి మని నుడువుచు నొకలేఖను పంపిరి. టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక మాంటుఫర్డు సంస్కరణమును ఆనవదించిన యెడల, ప్రభుత్వప్రకటనలో ఉద్దేశించిన మార్పుల విషయమై థిస్టాన్సి ప్రాయము తీసికొనవలెను. సంస్కరణములను భగ్గును చేయుదు రని చిదరప్రతిక తలచుచున్నది.

దేశభాషాపత్రికలు.

ధరావత్తులు కొరవడుట

మే జస్టిస్ గారు యుక్తరువులు నిన్న మదరాసు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారు, స్వదేశమిత్రుల హిందూనేతను ముద్రాల తయారవట్ల ఈ క్రింది యుక్తరువులను జారీచేసిరి.

స్వదేశమిత్రులు ముద్రాలయము.

స్వదేశమిత్రులు ముద్రాలయమున అచ్చుచేయబడిన కర పత్రములను పరిశీలించి ముఖ్య ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారు 1918 సం. ఏప్రిలు 8-వ తేదీన సదసు ముద్రాలయము ధరావత్తు చెల్లింపనక్కరలేదని జారీచేసిన యుక్తరువును హిందూజేతపత్రికాకాసనము 8-వ నెక్కును ప్రకారము రద్దుచేయబడినది. మూడవ నెక్కును ప్రకారము మరల రెండువేలరూపాయలు (గవర్నమెంటు, ప్రామిషన్ ట్రాన్సుమిషన్ గాని, రొక్కముగ గాని) రాబోవు నెల 4-వ తేదీలోపుగ ధరావత్తు చెల్లింపవలయును.

(పంతకము) జె. సి. ఆదాము.

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు.

హిందూ నేతను ముద్రాలయము.

హిందూనేతను పత్రికలో 1919 మార్చి 12 వ తేదీన ప్రకటించబడిన వ్యాపయొక్క భాషాంతరీకరణమును పరిశీలించి 1918 సం. డిసెంబరు నెల 10 వ తేదీన పాతు ఇండియను ముద్రాలయమువారు ధరావత్తు చెల్లింపనక్కరలేదని చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారు జారీచేసిన యుక్తరువును పత్రికాకాసనము 8 వ నెక్కును ప్రకారము రద్దుచేయబడినది. కాన్ నెల 4 వ తేదీలోపుగ ముద్రాలయ నిర్వాహకులు వెయ్యి రూపాయలు (ప్రామిషన్ నోట్ల రూపకము - గాని, రొక్కముగా గాని యుండవచ్చును) ధరావత్తు చెల్లింపవలయును.

(పంతకము) జె. సి. ఆదాము.

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు.

“టిబ్యూను” కేసు

లాహోరు, మే 28:—కర్నూ ఇన్వెస్టుమెంట్ కార్పొరేషన్ వహించిన మార్కెట్ లో అర్బి నెక్కు కమిషనువారు నేటికనున ఫలాహారాంతరము టిబ్యూనుకు పత్రికాసంపాదకులు, కాళీ నాథ రాయగారిపై తీర్పు చెప్పిరి. టిబ్యూనుకు పత్రికలోని కొన్ని వ్యాసములు దోషములనీ తోచుటచేత ఇండియను పీఠా కోర్టు 124 కెక్సుక్రింద రెండువత్సరముల కఠినశిక్షయును, వేయిరూపాయల జరిమానాయును విధింపబడెను. ఈ జరిమానా మొత్తమును చెల్లింపనియెడల ఆరు నెలల కఠినశిక్ష విధింపబడును.

బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక

మీద విధించబడిన శిక్షాపరిశిలనమును రద్దుచేయవలయుననియు, వ్యాపయైన నేమి ప్రజలభావములకు మన్నించి ఆయనను పార్శ్వమున గారి ప్రవాసపుటలైన తొలగించవలయుననియు బొంబాయికర్నూ గారికి బొంబాయిలో పలుకుబడిగల 500 పురప్రముఖులు విజ్ఞప్తిపంపుకొనిరి. విజ్ఞప్తిలో సర్ డిక్ టెట్టిటె గారు ముందు సంతకమును చేసిరి. ఇంకను హాసరలియ జి. కే. పటకు, జి. ఎ. వాడియా, గంధి, ఏ. జి. బిల్లిమోయా, జి. నన్నా, బ్యాప్టిస్టు నటరాజ్ కన్నాదాసు గారి సేధుగూడ గలవు.

ప్రచురించుటకు పూర్వము శిక్షాపరిశిలనమునకు అంగీకరించి పుక్తవారము 80 తేదీనండి బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక తెలుపబడగలదు.

జాఫీ ముట్టడి.

నిన్నటి దినము ఆఫ్ఘనుక బాటివాన్ వెయి వారు కోటలు దగ్గర జాఫీయిన ముట్టడి పట్టిరి. కాని అచటి నైకులు వీరిని తరిమివేసిరి. కొంతమందిని చంపిరి. వారికి నష్టములే కలగలేదు. 28 తేదీన సిక్ వాల్లకు సరిహద్దు ప్రజేతమును చీకట్ ప్రజేతమును మానేసెను ఆక్రమించుకొన్నవి. కోటలు మొనట ముట్టడింపబడినవి. మరొన్నిటలు స్వాధీనము చేసికొనబడినవి. ఆఫ్ఘను ముఖ్యద్వారము కాల్యబడినది. మానేసెను ఆక్రమించుకొన్నవి. పటాలము చాలవరకు మొండిగ నిరోధమునుజూపిరి. చాలమంది మరణిరి. లేక కట్టుబడిరి. దక్కాలో మార్పులేవియు తెలుపబడలేదు. మా విధానము ప్రకారము మానెనుటలను దక్షిణవజీరుస్తాను అప్పురటాకిండి నకుకు మరలించితిమి.

వీరేశలింగము పంతులుగారి మరణము

నెల్లూరుసభ

నెల్లూరు ప్రాగ్జనీపురమునాడు కుటుంబ నెల్లూరు పౌరులసభ నిన్నటి సాయంత్రము 8 వ హోలూ జరిగెను. పౌరుల సేతులు సభకు విచ్చేసిరి. ఎమ్. చంగ ముఖ్యపంతులుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. ముఖ్యపంతులుగారు కవీశ్వరులు, సంఘసంస్కారులునుగు రా. బ. కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు మరణముగూర్చి పౌరుల విచారము తెల్పుటకు ఈసభ సమావేశమయ్యెను. ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య, దుర్భానుబ్ర మణ్యకర్, కే. వీరరాఘవాచార్యులు, చిత్తరువు నుబ్రహ్మణ్యంగారు పంతులవారి గురుణముల గూర్చి ముచ్చటించిరి. దక్షిణ హిందూజేత పత్రికాసాగరులని చెప్పవలసిన పంతులగారి జ్ఞాపకవిన్నామును నెల్లూరులో ప్రతిష్ఠించుటకై ధనమును సమూహములకు పంపుటచేగల ఒక ఉపసంఘ మేర్పరచబడినది. అని ఒకచిత్రపు తంతివార్త విచ్చెను.

తాళి యుద్ధము

సిమ్లా మే 21:—ప్రభుత్వప్రకటనము ఇట్లు తెలుపుచున్నది. తాళి యుద్ధములో శత్రుసేనల మొకటి కాటుకకడ రుతుండివాదభాషా గారికిందపాతుచున్నది ఆఫ్ఘనుక రెండులక్షలరెండిన రుతుతో గొంపోవుచుండిరి. వాదభాషాను సైన్లు అనుచునును విచ్చమెత్తిన ఆహారముతో కాలము గడుపుచున్నారు.

నేను నెనుకకు పోయిన పినవ శత్రువును సిక్ వామును ఆక్రమించుకొనిరి. అప్పుకురాయనుండి సంకృష్టికరమగు సమాచారము తెలియుచున్నది

వాతావరణస్థితి

1919 సం. మే నెల 29-వ తేదీ గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య కారములు	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అంతర్మితా 24 X 0.00 X 0	నీచిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అంతర్మితా 24 X 0.00 X 0	నీచిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అంతర్మితా 24 X 0.00 X 0	వర్షపాతము మిమీ 24 గంటలలో వర్షము	వర్షపాతము మిమీ 1 నుండి వర్షము	వర్షపాతము మిమీ 1 నుండి వర్షము
గోపాలపూరు	92.9	83.8	...	2.58	2.68	...
విశాఖపట్టణము	93.8	85.8	...	2.51	2.79	...
కాకినాడ	95.8	82.6	...	0.16	1.71	...
బందరు	97.1	83.0	...	5.78	1.70	...
గుంటూరు	99.8	83.0	...	4.90	1.87	...
నెల్లూరు	102.6	82.4	...	2.45	0.94	...
చుర్రాను	100.8	83.8	...	0.08	1.58	...
మైదరాబాదు	105.7	82.4	...	1.24	1.78	...
అనంతపురము	97.9	78.1	...	4.00	2.89	...
బళ్లారి	103.8	77.7	0.01	2.17	2.63	...
కర్నూలు	103.2	82.0	...	1.02	1.49	...
కడప	104.8	87.0	...	0.24	1.98	...
తెంగుళూరు	84.3	67.9	0.94	8.86	5.14	...
నెల్లూరు	99.8	80.0	...	2.60	8.40	...
నీలము	95.4	75.7	...	7.58	6.44	...
కోయంబూరు	92.0	78.1	...	8.48	8.71	...

దీర్ఘకల్పము సంకటను వాయుభారము ప్రమాద తగ్గుచున్నది పశ్చిమతీరమునైపుర వాయువు తిన్నగా పీచుటలేదు. ఇతర పొంగింపులుందు వాయువు వాయువ్య నైపురది దిక్కులకుండి పీచుచున్నది. మధ్యమార్గము పశ్చిమతీరమున కొన్ని స్థలములలో తగ్గి ఇతరవోట్లు హెచ్చినది. దీర్ఘకల్పపు పశ్చిమభాగమునను, తూర్పుతీరమున కొన్ని ప్రజేతములందును శిరోష్ఠస్థితి మామూలుగానే యున్నది. తూర్పు తీరమునను, మదరాసుకు త్రవము నున్న తీరములందును మెనుక కర్నూటకములందు, పగటి శిరోష్ఠస్థితి కొంతవరకు రాత్రి శిరోష్ఠస్థితి సగటునకన్నకు తక్కువగానే యున్నది. ఇతరవోట్లు సగటుకు మించియున్నది. అగ్రగత పశ్చిమతీరమున తప్ప ఇతరవోట్లు తగ్గియున్నది. నేను మేమును లంకగా లేవు. పశ్చిమతీరము, నీలగిరియ, మెనుకలందు మాత్రము వర్షముకురియుచున్నది. తిరువేండ్రమున 2.67 అంగుళముల ఉదకముండలమున 101 అంగుళముల తెంగుళూరునందు 0.94 అంగుళముల వాన కురిసిరి.

పి. ఆర్. చిదంబరయ్యగారు.

అట్టింగు వాతావరణ కాస్త్రజ్ఞుడు.

చంద్రవార్తలు

(మే 22-వ తేది)

భండము

చిట్టెపత్రిక కరితము.

భండము, మే 22:— మాంచెట్టులో చిట్టెపత్రిక సరిత్రుతు ముఖ్యోద్యమము మొదలుపెట్టినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ చాలా నిర్మితములు ప్రతిపత్తులు, కార్మికలక్ష్యములు, పరిశోధన కార్యములు నిర్వహించు, పుస్తకభాండాగారము విషయములు, చిట్టెపత్రిక ప్రదర్శనకాల; కర్మాలయములు, తిరిగి పరిశోధన కార్యములు ఈ పరిశోధన సంఘమువారి ఉద్దేశములలో గలవు. చిట్టెపత్రిక సంఘముల (ఫర్మస్) వారే సభ్యులుగా నిండవలెను. ముఖ్యమైన వడకెనువారు, నిర్మాతలను తదితర సంఘములవారు మొదటిసభలో ప్రాతినిధ్యమునుపొందెను. ఈసంఘమున ప్రతిపత్తునువారు 5 గురు ప్రాతినిధులను నియమించు అధికారము గలదు.

వైమానికపు పందెములు.

భండము, మే 25:— చిటను ఆస్ట్రేలియా తిరుగు పాటి గుర్రము ముట్టినను, ముట్టెను విమానములు నిర్మించి ప్రాంతీకములను. పాటివారును గుర్తుపట్టు పనుల పాక కార్మికులు నింక ప్రాంతము దిగవలయును.

సంధిపరతుల వచ్చిటి ప్రకటించ గోరుట.

స్వార్థము, మే 23:— పావాన ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు.— ప్రాంతి బట్టెట్లు కమిషను అధ్యక్షులకు ప్రత్యక్షము చేయవలెను ఎం. క్లెమెంట్ గారిట్లు తెలియజరుచును. సంధి ప్రకటన సంతకము చేయవలెనను సంధి మార్పిడిపట్టు పరిగణించబడదు గనుక సంధి పరతులవచ్చి టిని ప్రార్థన తెలియజేసిన తరువాత చింతించుచున్నాము. మిత్రమండలివారు, వారి మిత్రులను ఇట్టి అభిప్రాయములతో గలిగి యున్నాడు.

మాంటంగు చీనాలు

స్వార్థము, మే 23:— పావాన ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజరుచున్నాడు.— సంధి సభకు చీనా ప్రతినిధిగ బోయిన బట్టెట్లుకాదు అమెరికా ప్రతినిధుల సహకారము బాంధవ్యమున ప్రకటించిరి. మాంటంగును జపాన కీయల యువా నునా అను అంతమును గూర్చి యెమును వ్యక్తిరీతిగ కయే సంధిప్రకటన సంతకము చేయటకు చీనా జనాభా మియమపట్టు సహకారముచేయవలయు నని వారికోరిక. ఈ విషయమున తక్కిన సలహాత్తరకములెట్టి యాటంకమును గలిగించినను అమెరికా సంమా కర్తాప్రాయము చీనావారికి సహాయ మొనరించునని తెలియచున్నది.

జర్మను ప్రతిసంధిపరతులు.

భండము, మే 21:— జర్మను ప్రతి సంధిపరతులను ప్రధానముగా నిరూపించి మిత్రమండలి కంపలమునో కనుగొనుటకు పార్షిద్వ్యముగాను, హాండవర్లు, ఎర్లి బర్లుగాను జర్మను రానుబారులను కలిసికొనుటకు పాప కేసి.

కొంటురాంట్టాగారి నోటు.

స్వార్థము, మే 23:— మే 18-వ తేదీని సంధిపరతులుగా ఆధి కస్థితినిగూర్చి కాంటురాంట్టాగారు వ్రాసిన నోటుకు మిత్రమండలివారిట్లు ప్రత్యక్షమునం దిట్లున్నది. రాబడి మార్గములు చాలవరకు తగ్గిపోయినను రాష్ట్రము 8 కోట్ల 70 లక్షలవరకు బహుళము గలవలెను సేర్పరుపవలసి యున్నారని నోటులోనున్నది. కాని జర్మనీలోనుండి జర్మనులు లేనిరాష్ట్రములు తొలగించబడుట వలన 60 లక్షలవరకు ప్రజలు రాష్ట్ర రక్షణమునుండి తొలగిపోవుచున్నారని గర్తక నాకలన్నియు చచ్చిపోయినవని నోటులో జర్మనులు వ్రాయుచున్నారని కాని చిట్టె నాకలలో మేక దానినైన మిత్రమండలి వారు గ్రహించలేదనివారు తెలిపినారు. ప్రపంచయుద్ధ తర్వాత నాకలకు తా మొనరించిన సుందరములకు క్షమ పెద్ద నాకలు త్రిసికొనవలెనని, ఆట్లు చేయుటావశ్యకము. మిత్రమండలివారు త్రిసికొన నొదిన నాకల బరువు జర్మనీ సాగుచేసిన నాకల బరువులో మూడవవరకు మాత్రమే యని యది గ్రహించవలయును. జర్మనీకి తూర్పునుండి గోధుములు రావలెదగును, ఉరల

గడ్డలను కండించు ప్రజలు ద క గు డ గ న మిత్రమండలివారు తేయుట బాగాలేదని రాంట్టాగారు నుచు న్నారు. కాని ఈ పదార్థములను జర్మనీ జేతము తనయివ్వము వచ్చి నన్ని సాయలు పండించుకోవలెనను, ఇతర మండలముల నుండి దిగుబడి తిరిగివలెనను ఎట్టి అధ్యంతరమును గల్పించ లేదను సంగతి నతడు మరచుచున్నాడు. మరియు నీ ప్రజలు ఈ తొందరక క్రి యద్ధ పరిస్థితులన ఎంతమాత్రమును చెడలేదు. జర్మను సైనికుల కార్యముల వలన బెర్లినును, ప్రాన్స్ బోలందు, ఆఫ్టె, రుమే నియా, నెర్బియాలకు గలిగిన ప్రబలతర పక్షముల వాగిందల నులు తప్పించుకొనవలెను. "ఫోస్ఫేటు"లకు జర్మనీలోనికి దిగు మతి చేయగూడదని నిషేధించు మరలేదు సంధి పరతు లలో లేదు. జర్మనులు నోటులో నేలబొగ్గు గనులను గూర్చి చాలవరకు మెక్సిచెప్పబడెను. అయినను యుద్ధాత్మావస్థను భిన్నగుచున్న నేలబొగ్గు సాల్ఫరైట్ బొగ్గును క్రయప్రదే కములు మార్పిడి రాష్ట్రాలనున్న సమసంగతి చేయవలెన్నా రు. మరియు నీనోటులో 8 కోట్ల టన్నుల "లిగ్నైటు"ను గూర్చి నోటులో నేమియు చెప్పినవలెను. జర్మనులు చేసిన కాక్సైటిదారుణ కృత్యములలో ఉత్తర పరానుజేత్ర గని బొగ్గు ప్రజలకు రూపుమాపుట ఘోరమైనది. అందు వలన పరిశ్రమయంతయు పూర్తిగ భిన్నపటలము గావించవలయునని వారి యుద్దేశము. అందువలన గలిగిన ఫలితము చాల విచ యు. మాంటంగు, గాబ్బర్గ సరఫరా చాల విశేషముగ తగ్గి పోయినది జర్మనుల భావివికేత్రముగూర్చి నోటులో తెలి యజేసిన యంతములు చాలవరకు తప్పులైన వస్తుట చే వాటిని మిత్రమండలి వారంగీకరింప జాలరు. యుద్ధమున కంతటికిని కారవలైన జర్మనులు యుద్ధమునలన గలిగిన ఆర్థిక దుస్థితి కందరి లోబాలుగ నేల పొల్పడమండలం తెలియకు న్నది. సంధిపరతులవలన లక్షల కొలది జర్మనులు నశించునను జర్మనులవాదము, జర్మనులచే సంధిపంచిన యుద్ధములన మిగ్గించుండలివారి కంతక కం తె ననేక రెట్టధిక న వ్రయు గలిగెనను వాదన చే బండించి దాని నిరాకరించుచున్నాడు. ప్రస్తుతపు ప్రపంచస్థితిగతుల నన్నిటిని జర్మనీ బాగుగ గ్రహించవలయుననియు, స్థితిశులంత వారునుగ నుండుటకు తామే కారణము గావున వాటిని భరింపవలెద వాటిపాపుటకు వీలులేదను సంగతుల బోధపరచుకొన కల యుననియు మిత్రమండలివారి ప్రత్యక్షమున స్పష్టముగ తెలుపబడెను. తాను కారణ భూతిమైన యుద్ధవిత్తులో తాను భరింప నియమించుట వలన దాని నేరమును బట్టిగాక భరించు కేక్కిని బట్టి మిత్రమండలివారు విధించిరి. యుద్ధము నకు కాకులైననా రండుపరిగలుగను ఫలితములను భరింపక వీలులేదు.

ప్రాన్సుజపానుల సహకారము

స్వార్థము, మే 23:— పావాన ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజరుచున్నాడు.— పరానువారికిని జపానవారికిని పండి స్నేహము నెలకొల్పిమిత్రము సాగోనినట్ల నేను చెప్పసభ జరిగెను. అధ్యక్షుడు తన యపవాసమున జపానయుద్ధ ములో విశేష సహాయ మొనరించెను గావున దానికి మనము కృతజ్ఞులముగ నుండవలయు ననియు ప్రాన్సు జపానుల యొకమత్యమువలన మున్ముందు గొప్ప ఆర్థిక సౌభాగ్య మొన గూడు ననియు తెలియబరచెను.

కేసిసోను జూదము.

స్వార్థము, మే 23:— పావాన ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజరుచున్నాడు.— అంతరింగి మర్రి ప్రాంతి నేనెటును గూర్చి మట్టాను ఇట్లు చెప్పిరి.— పార్లమెంటులో క్రొత్త పద్ధతి యొక్కవరకును కేసిసోనులో మరల జూదమాదనిచ్చు బాధ్యతను గవర్న మెంటువారు వహించజాలరు.

ప్రాంతివారు గ్రంథకర్తను గౌరవించుట

స్వార్థము, మే 23:— పావాన ఏజెన్సీవారిట్లు తెలియజరుచున్నాడు.— ముఖ్యపరరాను సమావేశగ్రంథకర్త హెర్బి బోర్డ్ గారు కీ.శే. లయిన జ్యూజులీ మైత్రీగారి స్థానమున "ఎకడమి ఫార్మేయిజ" లో సుకసభ్యులుగ ఎన్నికొన బడిరి. యుద్ధసయమున సగానువైక్యము లొనరించిన మౌర కార్యములను గూర్చును, పరాను తుటుంబడినముగూర్చును వరిక మంచిగ్రంథములను వ్రాసినందున.

వెటరీ

ప్రాంతివారి అగ్ని పర్యవేక్షణ ప్రేలుట.

కోము, మే 22:— ప్రాంతివారి అగ్ని పర్యవేక్షణ భయం కరముగ అంబుకొని ప్రబల్ల సాగినది. చాలవచ్చును గల్గినది. విశేషముగ జపాన గూడ చనిపోయిరి.

రుమ్యా

మెజి వెరోనా పట్టుచును.

మర్నాన్సు; మే 23:— మర్నాన్సు శత్రు ఇట్లు తెలుపుచున్నది:— శత్రువుల వెనుకవైక్యములలో పోడి మెజి వెరోనాను పట్టుకొని రవి సేవాద్ధ సేవారి తెలుపుచు న్నారు. వెనుకకు పోవుకపును శత్రువులను చాలావైక్యముగల్గి నది. వారందరకు నిరుత్సాహులైరిని మా చేపట్టుకడి శత్రుము లవలన తెలియుచున్నది. మెజి వెరోనా అగ్నిమాయ కొన్ని కొండలను ఆక్రమించుకొంటిమి. పురోగమనము చ రుగ్గక జరుగుటచే శత్రువుల కొంచెముగ వంతెనలను, శత్రు స్థలములను, ఇతరవారులను కర్మాలుచుండుటను పట్టుక కట్టడ ములను భయం ముగ్ధిరి.

జర్మనీ

హిందెంబర్గుగాను.

భండము, మే 23:— బెర్లిను నుండి బెర్లిన్ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు కందిచ్చుచున్నది:— మిత్రమండలికి స్వపరి పరముల నిర్మిటకు జర్మనులు సంసిద్ధులై ఉన్నారు. కాని తగినంత రాక్షసిబొగ్గు తన్నగాని ఇవ్వజాలరు. సాక, నైరీ పియా వస్త్రములనుపూడ అ గీకరించజాలరు. జర్మనులు విరో ధమును జూచురు. పురుష్యులతో గు సంతకత్రి యు సంతక ము చేయుటకు నిరాకరించుచున్నది.

సయూమిన్ ముగ్ధి.

భండము, మే 23:— సయూమిను ముగ్ధిగారు రిమ పడనిని విడినాడినవిన రాజాగారతనిని జూచిరి.

మంజూలు తెప్పి నెంటు గవర్నరు.

నర్. ఇ. మార్క్ గను గారు అధికారమును వహించుట.

లా హోరు, మే 27:— నిష్పటిదము (సోయ నాగను) నర్ మైకేలు ఓడ్యముగారు నర్. ఇ. మార్క్ గను గారికి పం జాలు తెప్పి నెంటు గవర్నరు వదలిని అప్పగించిరి. యథావిధిగ మార్క్ గను గారు తెప్పి నెంటు గవర్నరుగ తమ విధ్యుక్తభ్యము లను వహించిరి. ఈ రాష్ట్రపువారిప్రజల తెప్పి నెంటు గవ ర్నరుగారు ఉద్యోగమును వహించిపును ఉత్సవము జరుగుట కిదియే ప్రధమదృష్టాంతము. ఇదంతయు ప్రభుత్వమువారి భర నముననే జరిగింది. పారసేవోన్స్ గులును, నైరీ వ్యో గులును ఈ ఉత్సవమును జానుటకు విచ్చేసిరి. సాయంకాలము 6-30 గంటలకు నర్ ఎం. ఓడ్యముగారు సభామందిరమున ప్రజ కించి రేతుకై నియమించబడిన పీఠము నుంకరించిరి. ప్రధాన న్యాయమూర్తి దక్షిణభాగమునను మార్క్ గను గారు వీరి వామ పార్శ్వమునను ఆసీనులైరి పృథాన కార్యదర్శి ఓడ్యయరు గారు పంజాలు ప్రజల ఉపకారమును గురించి ప్రకటించు సంకేతమును జదివి అందరకుర వినిపించిరి. పిమ్మట ఓడ్యయరు గారు తమకు భావికాలమున గూడ పంజాలు ప్రజలయందు విశ్వాసము పోజాలదని నుడిచిరి. తరువాత క్రొత్త తెప్పి నెంటు గవర్నరునకు జేయవలసిన ప్రమాణమును జరుగవల యని ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రధాన న్యాయమూర్తికి ఉత్తరవిచ్చెను. ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉడివిన ప్రమాణములకు తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు పురయక్తి గా విం చిరి. ఉత్సవానంతరమున ప్రువతత్రిములను సంతకమునకు పృథాన కార్యదర్శి అందజే సెను. ఈ కార్యములు ముగిసినపిద మార్క్ గను గారు తెప్పి నెం టుగవర్నరుద్యోగమును యథావిధిగ వహించి మస్థమును ఉ న్నతాసనమును దిరిగి దృష్టాంతముగ అధిష్టించిరి ఓడ్యయరు గారు వీరి వామభాగమును తూర్పుండిరి. పౌత్ర తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు, క్రొత్త గవర్నరుగారుకు స్థలమును మార్పు కొనుగవును కరస్పెన్సమును గావించుకొనిరి. పూర్వముననే ఉత్సవము ఊరేగింపు జరిగివెను. ఇందుఓడ్యయరు గారు పృథా న న్యాయమూర్తితో విండునను మార్క్ గను గారు ఆఖరునను ఉండిరి. ఈ ఉత్సవము రాజ్యాంగసభను దాటివినవలె ముగించ బడినది.

Peace Treaty.

Publication of Full Text.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency states:—Replying to the Chairman of the French Budget Commission, M. Clemenceau expressed regret that he could not communicate the full text of the peace terms, pointing out that there could not be a treaty of peace until it was signed. This point of view was shared by all the Allied and Associated Governments.

Shantung and China.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency states:—Wellington Koo, Chinese Delegate to the Peace Conference, sought the support of the American Commission to permit China to sign the Peace Treaty with reservation regarding the allotment of Shantung to Japan. The United States, it is believed, will back the Chinese on this point against other big Powers.

Franco-Japanese Co-operation.

Prospects for Economic Future.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency states:—An important meeting in favour of the French and Japanese friendship took place at the Sorbonne to-day. In the course of speeches the Chairman pointed to France's gratitude for Japanese war aid, emphasising big prospects for economic future afforded by Franco-Japanese co-operation.

Gambling in Casinos.

Government Disclaim Responsibility.

PARIS, May 23.
Havas Agency States:—The Minister of the Interior, speaking in the French Senate, said the Government could not take the responsibility of allowing resumption of gambling in the Casinos until Parliament had established a new system.

French Novelist Honoured.

LONDON, May 23.
PARIS.—Havas Agency States:—The novelist, Henry Bordeaux, who painted pictures of French family life and heroic exploits of the French Army during the war, has been elected member of the Academie Francaise, in place of the late Jules Le Maitre.

British Cotton Industry.

A Research Association Constituted.

LONDON, May 22.
British Cotton Industry Research Association has been constituted in Manchester. Comprehensive objects include every branch from cultivation of raw material to the production of manufactured article, also the welfare of the work people, the erection of research institute, library, the information bureau, the museum, workshops and experimental factories. The membership is limited to the British firms. The principal spinners, manufacturers and associations will be represented on the first council on which the committee of Privy Council will also be entitled to appoint five representatives.

Violent Eruption in Stromboli.

Great Destruction and Numerous Victims.

LONDON, May 23.
Rome, May 22nd.—Stromboli is in violent eruption causing fires, simultaneously a tidal wave lasting ten minutes, caused great destruction and there are numerous victims.

German Counter Proposals.

Representatives Went to Spa.

LONDON, May 21.
BERLIN.—Herr Scheidemann accompanied by Herr Dernburg, Herr Erzberger and Herr Baumbach has gone to Spa to meet the German delegation from Versailles, to decide on the final wording of German counter proposals.

Herr Dernburg Interviewed.

LONDON, May 23.
A "Daily News" telegram from Berlin states that Herr Dernburg in an interview said that Germany was willing to indemnify the Allies but unable to do so if she had not sufficient coal, and if she was not given chance of trading, nor could she agree to the loss of Sauer and Silesia. Germany would not resist but would allow the Allies to run the country. The whole Government was unanimous in refusing to sign.

Flight Competitions.

LONDON, May 25.
Two entries on behalf of Martinside and Sopwith Machines have been received for Britain and Australia. Flight competitors must alight at Singapore for identification purposes.

Medvejevvarona Captured.

Enemy's Retirement.

LONDON, May 23.
A Murmanek communique says:—General Maynard reports the capture of Medvejevvarona after series of actions with enemy's rearguard. During retirement the enemy suffered severely. Captured documents show that unrelenting advance undermined his morale, we have now occupied the heights surrounding Medvejevvarona. Owing to the rapidity of advance the enemy only slightly damaged piers, wharves, railway workshops and buildings of the town.

The Siamese Minister.

Received by H. M. the King.

LONDON, May 25.
H. M. the King received in audience the Siamese Minister upon his relinquishing his appointment.

Count Rantzau's Note.

Allied Reply.

LONDON, May 23.
PARIS.—The Allied reply to Count Rantzau's note of 13th May on economic effect of the Peace Treaty says that the note argues as if Germany had still to provide for population of sixty seven millions, though resources have diminished, whereas the population will be reduced by six million owing to transfer of Non-German territories. The note complains of the surrender of merchant tonnage, but does not mention the fact, that considerable portion of smaller tonnage is not touched, while the sacrifice of larger shipping is inevitable and necessary penalty for ruthless and lawless campaign against world's merchant shipping. The shipping, which it is proposed to take constitutes less than one third of that wantonly destroyed. Count Rantzau's note emphasises deprivation of Eastern wheat and potato regions, but it fails to observe that there is nothing in peace treaty to prevent continued production of these commodities and their importation into Germany. Moreover these regions have lost none of their productivity owing to ravages of war. They have escaped shocking fate dealt by the German army to Belgium, France, Poland, Russia, Rumania and Serbia. There is nothing in peace terms to prevent importation of phosphates into Germany. The German note specially complains of the loss of coalfields but it does not notice that one-fourth of prewar consumption was within territories being transferred. The note further does not account for eighty million tons of lignite, most of which was derived from these territories. Among most wanton acts of devastation, perpetrated by Germany, was almost complete destruction of coal supplies of Northern France, obliterating the entire industry with calculation and savagery, the result of which is grave and prolonged the shortage of coal. The allies are unable to accept notes speculative estimate of the future conditions of German industry as a whole which are vitiated by palpable exaggeration. There is no reason why Germans who were responsible for war should not also suffer from widespread economic disaster produced thereby. The reply repudiates the German assertion that peace conditions logically involve the destruction of several millions of Germans pointing out that Allies have sustained far greater losses due to German initiative and conduct of war. The Allied reply points out that Germany should recognise the present state of the world which she has been mainly instrumental in creating and realise that she cannot escape unscathed. The share she is called on to bear of the enormous calamity has been apportioned by victorious powers not to her deserts but solely to her ability to bear it. Those who are responsible for war cannot escape its just consequences.

Birth of a Daughter.

To Maharani of Cochinbehar.

LONDON, May 24.
The Maharani of Cochin-Bihar has given birth to a daughter.

The Afghan Campaign.

Operations against Thali.

SIMLA, May 23.
A Press Communique dated 28th says:—An enemy column from Khoat under Nadir Khan is now engaged in operations against Thali. It is stated that these Afghan regular troops have relations with them, but that Nadir Khan's following of tribesmen is subsisting by begging food from Wazirs.

Spinwam Occupied by Enemy.

Spinwam was occupied by the enemy after our withdrawal. Satisfactory reports have received from Upper Kurram.

Attack on Xhapri.

Some Afghan tribesmen made an attack yesterday on Xhapri near Pailwar Kotal, but were driven off by local militia. They killed some of the assailants, while they themselves sustained no casualties. Our troops in Cheman area captured the Afghan frontier post of Spin Baldak on the 28th instant.

Enemy Forts Bombarded.

Fort were first subjected to a thorough bombardment, after which towers on ridge commanding forts were assaulted and taken. The main gate was then blown in and the capture was completed by our assaulting troops scaling walls, where they had been breached. The Garrison put up a stubborn resistance and the bulk of it was either killed or captured. No change is reported from Dakka. In conformity with our policy in Upper Tochi we have now withdrawn our exposed militia posts in South Waziristan.

Imports to British India.

No Certificates Necessary.

SIMLA, May 23.
A Press Communique says:—The Foreign Office have instructed Consular authorities in countries concerned to cease the issue of certificates. Certificates will therefore no longer be required for goods imported into British India. Certificates of origin and interest which are proscribed for goods imported from certain European countries will however continue to be required for goods imported into British India.

The "Tribune" Case.

Editor Convicted.

LAHORE, May 28.
Orders in the case against Kali Nath Roy, editor of the "Tribune," were pronounced by the Martial Law Ordinance Commission presided over by Colonel Irvine, to-day after lunch, accused was found guilty of an offence under Section 124, (A) I. P. C. in respect of certain articles in the Tribune and sentenced to two years' rigorous imprisonment and Rs. 1,000 fine in default six months' further imprisonment.

Sir Michael O'Dwyer.

His Last Act.

Martial Law May be Abrogated.

SIMLA, May 23.
A Press Communique says:—One of the last acts of Sir Michael O'Dwyer before making over charge of office of the Lieutenant-Governor of Punjab was to represent to the Government of India that both he and General Officer Commanding were now satisfied that martial law might safely be abrogated in greater part of the areas in the Punjab to which it had been applied. For military reasons it is still considered necessary, in view of Afghan situation, to continue the administration of martial law in a few large centres of population and upon railways in districts where disturbances occurred. Accordingly the Governor-General-in-Council has been pleased to cancel orders suspending functions of ordinary courts and establishing martial law within the districts of Lahore, Amritsar, Gujranwala, and Gujrat, except in so far as these orders apply to all railway lands and, to following areas viz:—(1) The Lahore civil area and cantonment, (2) Kasur Municipality, (3) Amritsar Municipality and cantonment and two neighbouring villages, (4) Municipalities of Gujranwala and Wazirabad and five notified areas in Gujranwala district.

It is hoped moreover that conditions will admit of the withdrawal of Martial Law from Lyallpur district at no distant date.

Prices of Cloths.

BOMBAY, May 23.
Sir Dinshaw Wacha, writing to the "Times of India" on the prices of cloth, shows by elaborate statistics that the import of piecegoods into India from England is decreased by 70 per cent, during the five years beginning with 1914.

In addition, the price of cotton steadily mounted higher and higher till the close of last year it rose to Rs. 1,000 per candy, chiefly owing to reckless gambling, for the prevention of which the Government seem not hitherto taken steps in the interests of public and commercial morality alike. Forecasting the future, Sir Dinshaw says:—Any hope of restoration of normal conditions is futile, as no relief by way of adequate import on the prewar scale can be expected from Manchester for one year more at least, and also no relief by way of increased output from Indian mills can be expected owing to the difficulty of strengthening the mills by additional spindles and looms, and lastly freight and shipping difficulties are likely to continue. He also proves by statistics that the prewar average of cloth per head of population was nearly thirteen and half yards, thus showing a decrease of more than four yards on the average per head.

"Is it a wonder," Sir Dinshaw asks, "if it is unprecedented deficiency, coupled with the sordidness of middlemen, and retailer, bitter cry of the poor and lower middle classes in all parts of the country continues as much as the equally pious cry for the unparalleled prices of food grains extorted by monopolists and profiteers licensed by the Government?"

Insolvent in Trouble.

CALCUTTA, May 23.
At the High Court to-day Mr. Justice Rankin delivered judgment in the case in which Joseph Perry an insolvent jeweller was charged at the instance of the Official Assignee with tampering with books and documents relating to his insolvency, while they were in the custody of the Official Assignee. The circumstances which led to these proceedings were as follows:—Benzimra and Co., jewellers of Bombay, instituted a suit against Perry and obtained a decree. In the meantime Perry filed his petition of insolvency and he produced only one book which he said was his cash book and ledger for three years. This was on 5th March. On the following day the official assignee on receipt of certain information had Perry's room searched and there were found a business stock book, invoice book, press copy letter book and several letters. These documents were taken to the Official Assignee's Office in a tin box and left in charge of an assistant. On the morning of the 7th March, Perry, his attorney and the official assignee's assistant were seen in the Official Assignee's office before the usual office hours. Late on the same day it was discovered that several pages from some of these documents were taken away. An enquiry was made which resulted in the present proceeding against Perry. His Lordship found that Perry caused some pages from documents to be removed while they were in the office of the Official Assignee. He convicted Perry of wilful non-production of diary, wilfully preventing production of documents and wilfully destroying pages from documents and sentenced to one year simple imprisonment. Later on Perry was released on bail pending the filing of appeal.

Governor-General of Goa.

BOMBAY, May 23.
Senhor Ribeiro, the present Governor-General of Goa, has been recalled by wire to Portugal. Dr. Jayme De Moraes, a medical officer attached to the Navy, is being appointed in his place. Senhor Freitas Ribeiro's recall was anticipated in well informed circles in Nova Goa. As it will take some time before Dr. Moraes arrives, the Minister of the Colonies has directed the Captain of Bencela Mota to take over charge from Senhor Freitas Ribeiro, and continue in office provisionally until relieved by the Governor-General.

Price of Burma Oil Company's Kerosine.

SIMLA, May 23.
The Commerce and Industry Department has issued the following Press Communique to-day:—The communique issued on the 23rd May with regard to the prices of the Burma Oil Company's Kerosine was issued without authority and is not correct. It should consequently be regarded as cancelled.

The Punjab L. G. Sir E. MacLagan Assumes Office.

LAHORE, May 27.

Sir Michael O'Dwyer handed over charge to his successor Sir Edward MacLagan yesterday (Monday) and the latter was duly sworn in as Lieut.-Governor of the Punjab and its dependencies. For the first time in the history of the Province this assumption of office by the Lieut.-Governor was attended by a public ceremonial function, which took place in the Council Chamber at the Government House, Lahore, and was witnessed by a distinguished gathering of civil and military officers and other guests, European and Indian. At 6-30 P. M. Sir Michael O'Dwyer entered the Council Chamber and took his seat on the "dais" with the Chief Justice on his right and Sir Edward MacLagan on the left. The Chief Secretary then rose and read out Sir Michael's message of farewell to the Punjab. When the reading of the message was concluded, the Lieut.-Governor rose to supplement the message by saying that he had faith in the people of the Punjab and in their future his greater pleasure was in handing over charge to Sir Edward MacLagan. The Chief Secretary then proclaimed the order authorizing the Chief Justice to administer the oaths to the Lieut.-Governor Designate. The Chief Justice then administered the oaths to the Lieut.-Governor Designate, who by eating the oaths. At the conclusion of this ceremony the Chief Secretary presented the certificate for the Lieut.-Governor. With these ceremonies Sir Edward MacLagan assumed the office of the Lieut.-Governor and in token of the transfer of the centre of the dais placing Sir Michael O'Dwyer on his left. The past and the present Lieut.-Governors shook hands as they changed seats. A procession was then formed in the same order as before except that Sir Edward MacLagan now came last and Sir Michael O'Dwyer accompanied the Chief Justice in front. The procession left the Council Chamber and the ceremony was at an end.

Tarn Taran Case Judgment.

LAHORE, May 27.

Judgment was delivered at Amritsar on the 15th inst. by Mr. Ruckin, District Magistrate, exercising powers of summary court-martial, in the Tarn Taran case. In this case, 102 accused were charged with being members of an unlawful assembly armed with dangerous weapons on the night of the 14th April, the object of the assembly being to loot the Tarn Taran Treasury, in which there were about Rs. 3 lakhs of Government money at the time. The accused were sentenced as follows:—Six two years' rigorous imprisonment and Rs. 1,000 fine each, or, in default, further imprisonment for six months; eight to two years' rigorous imprisonment, 13 to 14 years' rigorous imprisonment, 44 to one year's rigorous imprisonment, six to six months' rigorous imprisonment, five were discharged and allowed to appear as witnesses, and fifteen were acquitted.

Bahawalpur Disturbances.

MULTAN, May 26.

In connection with the recent disturbances, three cases from Bahawalpur railway station in Bahawalpur State have been sent for trial in the court of Rai Bari Chand, Additional District Magistrate, Multan. Gangaram, Ram Lal, Abdul Hakim, Mahomed Sharif and Kando Singh have been charged under Section 26 of the Railway Act, and the last three, with Narain, under Section 25 of the Telegraph Act, and Kando Singh, Abdul Hakim and Fateh Mahomed under Section 379, I. P. C. The cases will be heard on the 2nd June.

The Lahore Conspiracy Cases.

BOMBAY, May 28.

In connection with the case in which Lala Harkishan Lal, Pandit Rambehj Dutt Chaudhary and others had been charged with conspiracy in the Punjab, Mr. M. K. Gandhi was examined on Commission by the Chief Presidency Magistrate at his Court to-day. Replying to the questions which had been framed, Mr. Gandhi said he was a farmer by occupation. He was not in any way concerned with the alleged conspiracy. He thought he had met Pandit Rambehj Dutt Chaudhary once or twice in his life. That was on the occasion of the Kumbha Mela at Hardwar about two years ago. Chaudhary wrote to him once almost after the Kumbha Mela inviting him to go to the Punjab and offering hospitality. It was not true that he and Chaudhary had met each other on the 18th January last. To his knowledge the disturbances had nothing to do with the Satyagraha movement.

A Public Representation.

BOMBAY, May 28.

A representation signed by 500 influential citizens of Bombay has been submitted to His Excellency the Governor, urging withdrawal of the order of deportation against Mr. B. G. Horniman and the cancellation of the order of pre-censorship and forfeiture of security against the "Bombay Chronicle" on the ground of justice and policy alike. Sir Dinshaw Petit heads the signatories, and amongst other signatories are the Hon'ble Mr. G. K. Parekh, Messrs. J. A. Wadia, Gandhi, A. J. Billimoria, Jinnah, Baptists, Natarajan and Jamnadas Dwarakadas. The "Bombay Chronicle" will appear from Friday, the 30th instant, under pre-censorship.

Supply of Rice.

To Labour in Bengal.

CALCUTTA, May 28.

The employers of Labour in Bengal are trying their best to supply rice to their men at moderate price and the Darjeeling planters have taken the lead in the matter. At a meeting of Darjeeling Planters Association held on Thursday last, Captain R. D. Mackie presiding, they considered the following telegram received from the Director of Civil Supplies Calcutta:—Can you allocate the whole amount eight hundred tons among all gardens in the district. The following resolutions were carried.—That in view of the fact that no hope is held out of a further supply of Burma rice for this district and for Bengal generally the Government of Bengal be requested to prohibit the export of rice from Bengal in order that the prices in Bengal might be maintained at a reasonable level and that the planters be enabled to private arrangements for the purchase of Bengal rice. (2) That the Government of India be moved through proper channel to control the price of rice and paddy in Bengal as has been done in Burma.

Future of Bengali Regiment.

The Bengal Government has issued the following communiqué:—In connection with the question of the future of Bengali Regiment after demobilisation it has been ascertained that the present intention of military authorities is to maintain a battalion of four companies. Its retention as a permanent unit in the Indian Army will depend on the ability of the presidency to maintain the unit [including its appropriate reserve] up to the strength with men of suitable physique and class.

Brief Telegram.

An Allahabad correspondent telegraphs:—It is understood that a number of non-official members of the local Council have written to Pandit Madan Mohan Malaviya, requesting him that in view of the present situation in the Punjab, he should allow himself to be re-elected as their representative in the Imperial Legislative Council.

Latest Telegrams.

[Un-corrected.]

LAHORE, May 28

C. & M. Gazette writer:—Whereas exigencies of Military duty are shortly carrying from Lahore Lieut. Col. Frank Johnson, various communities, European and Indian, have been conspiring to show their regret at the approaching departure of one who has played such a great part in helping to restore order in this province. On Tuesday evening at the Punjab Club under the presidency of Sir Henry Rattigan, the members of that institution entertained the Colonel at a dinner, among the hosts being Generals, Sir William Baynon, Hendley Clarke and Cartwright, Justices Scott, Smith Leslie Jones, Broadway, Bewan, Patman and Dundas; Colonels, Davidson, Bayley, Alsworth, and Wright Hon'rs. Messrs. Thompson, Gibson, Righey, Ellis and Townshend Messrs. Montgomery Forrier, Stewart, Norton, Harvey Beath, Broadway, Kurnaway, and many others. The Chief Justice proposed the toast of the evening in a felicitous speech and emphasised the tactful yet firm way in which Col. Johnson had exercised martial law in Lahore and the gratitude which he had earned from Indians especially those of poorer classes who had found in him a true protector and friend. The toast was of course drunk with musical honours. The reply of the guest of the evening constituted what was by many declared to be the best speech heard in Lahore for a very long time. It was the speech of a practiced orator of the empire and at the same of a practical empire builder. The speaker's freshness of thought and above all a reticence that made one wish that it could have been heard by a much wider audience. In fact we feel that if certain revered and distinguished beings could take a short course of Frank Johnson as expounded at the Club on Tuesday evening they could find it an exceedingly valuable corrective and be able to dispense with philosophical vagueness which now seem to pervade for instance their despatches on Constitutional Reforms and kindred topics. In any case, we may commend to their notice Colonel Johnson's allusion to that horrible form of tyranny, modern democracy, which may be said to have found its apotheosis in once powerful Russian Empire. It must not be thought that Colonel Johnson's speech was entirely in a serious view. He told most amusing anecdotes of his experiences and the various appeals made to him but his speech took a deeper note when he paid a tribute to the support he received from his divisional and brigade commanders who once they had selected him for the post of commander of Lahore had given him an absolutely free hand, from Sir Michael O'Dwyer and from various departments of Government. He also expressed his appreciation of his staff that had evolved the procedure without regulations and finished the vessel, as it was leaving alive, as it were, and he finally reserved a special token of admiration for Mr. E. P. Broadway and his police and above all for Mr. H. Fyson, district officer, who had been by his side with knowledge of language and people and displayed a most wonderful tact and courage throughout the anxious days. He declared that in his journey through not uneventful life, his spell as commandant of Lahore would be one of the special landmarks.

The Lieut.-Governor has appointed the following commission for the purpose of holding trials under Section 2 (1) of martial law ordinance of 1919:—Hon'ble Justice Broadway, Mr. Braiser, District and Sessions Judge and Khan Bahadur Shaik Rahim Bakhsh. Hon'ble Justice Broadway has been appointed President of the Commission.

గోవా గవర్నరు జనరలు.

బొంబాయి, మే 28:—బ్రిటీష్ గవర్నరు గోవా గవర్నరు జనరలు గా నుండిన సెనాటరు రై బేరోగారు పోర్చుగల్ తోగి రావలసినదని తేల్చిచూపిన పిలుపుపడింది. సావికాదేశమునకు చెందిన బ్రిటీష్ భోద్యోగి, దాక్టరు జేమిడి మోరేసిగారు పిలిచిన నుండిన సెనాటరు. గోవా గోవాలోని పెద్దకుటుంబములోని బేరోగారు. తిరుగు స్వదేశమునకు పిలువబడిన రసి బేరోగారు యుండిన. దాక్టరు మోరేసిగారు తమ బోధక కష్టము భోజిల మోటూగిని నలసరాజ్యముల రాజ్యాంగ మంత్రి సెనాటరు పెరిగిని రిబేరోగారి స్థలమున నియమించిరి.

అలహాబాదు విశేషి ఇటు తిరిగి వచ్చెను:—పంజాబు రాష్ట్రములోని కర్షకులపక్షితి గూర్చి పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు తిరుగు సామ్రాజ్యశాసన సభకు తమచే ఎన్నికై బదులు కరగిరింపవలసిన దని. సంయుక్త రాష్ట్ర శాసన సభ యొక్క అధికారసభ్యులు కోరిరి.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు

ప్రభుత్వమువారి సూచనలు

మాంటుఫర్డ్ సంస్కరణముల పట్ల భారత సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు సూచించిన సూచనల సంగ్రహమును ఇలహాబాదు లిడరు ప్రతిక ఈ క్రింది విధముగా ప్రకటించుచున్నది: (1) బర్మా, అస్సాములకు గవర్నరులు ఉండవలెను. (2) బొంబాయి, మదరాసు మంజుషేకులకు మాత్రము ఐ. సి. ఎస్. యుద్ధ్యోగులు కాని వారు గవర్నరుగా ఉండవలెను. (3) మధ్యపరగణాలు, అస్సాములకు తప్ప కిక్కినరాష్ట్రాపాలకుల చేతనాలు ఇవ్వవచ్చు రీతికి యుండవలెను. (4) మూడు రాజధానుల పాలకులు తప్ప కిక్కినరాష్ట్రాపాలకులు హిందూజాతాంకు మంత్రితో నుత్తర ప్రభుత్వరంగులను జరుపుకొనవలెను. (5) అధికారము కలిపించినా రెవ్యూకు ప్రభుత్వసభ్యులుగా ఉండవలెను. (6) మూడు రాజధానులలోను కార్యనిర్వాహక నభలయందు, ఒక్కరు గాక, ఇద్దరు యూరోపియను సభ్యులుగా ఉండవలెను. (7) కార్య నిర్వాహకసభ్యులు చక్రవర్తిగారివలనక, మంత్రులు గవర్నరు గారివలనక నియమితులు కావలెవలెను. (8) కార్య నిర్వాహకసభ్యుల సీతములు ముందు తెలుపబడును. (9) మంత్రిలు కా సన సభల నుండి యే నియమితులు కావలెవలెను. మంత్రుల అభిప్రాయములు కానవలెనని సంకల్పింపి ఉండవలెను, వారిని తీసివేయ వచ్చును. (10) మంత్రులను ఉద్ద్యోగములనుండి తొలగించుటకు గవర్నరుగారికి అధికారము గలదు. (11) కార్యనిర్వాహక సభ్యులకువలె మంత్రులకు సీతములను నిర్ణయించుటకు అధ్యంతరము లేదు. (12) రాబోవు మంత్రులతో గవర్నరుగారు సంబంధించి మంత్రుల సీతముల నిర్ణయపరచు యును. ప్రజామిత్ర కాఖిల ఎన్టీమెట్టలో వీరి సీతములు చేర్చబడును.

అఖిలభారత యోగములు.

(13) హిందూజాతాంకుమంత్రి యేయ నిబంధనల ప్రకారము అఖిలభారత యోగములకు తగినవారిని తీసికోవలెయును. (14) హిందూజాతాంకు మంత్రియే సదకు యుద్ధ్యోగుల సీతముల నిర్ణయపరచవలెను. (15) యుద్ధ్యోగములకు సమయము యేర్పాటు చేయవలెయును. (16) అఖిలభారత యుద్ధ్యోగుల యువకారవేతనములను భారత జేతనములోని ఇతరుల వేతనము మార్పుచేయవలెనును ఏర్పాటు చేయవలెయును. (17) ఉద్ద్యోగులు మంత్రులు క్రింద పనిచేయుటకు నిబంధనలు పెట్టవలెను. (18) కట్టికు యుద్ధ్యోగముల రక్షణ విషయమున అధికారము నిజేతనమును సూచించవలెను ప్రకారము సభాముఖులకు గవర్నరుగారికి కాక, గవర్నరునకేయుండవలెయును. (19) శాఖాధికారులను, ప్రభుత్వ కార్యదర్శులను తమకష్టపూర్వములను గవర్నరుగారికి చెప్పవలెను సార్వభౌమ్యముండవలెయును. (20) ఉద్ద్యోగి కలెక్టరును సర్వీసునందు పనిచేయుటకు కష్టతరమని తోచిన యెడల కొద్ది పాటి యువకార వేతనముతో నిక్రాంతిపుచ్చు కొనుటకు భారతప్రభుత్వమువారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొన వచ్చును. భారతప్రభుత్వము వారికిచ్చుమీద హిందూజాతాంకు మంత్రికి అపిలు చేయవచ్చును. (21) హిందూ జాతాంకుమంత్రి యుత్తరువు లేకనే అఖిలభారత యుద్ధ్యోగములలో నున్న నెలనీ గాని నాకరి నుండి తీసివేయవలెను. (22) అఖిలభారత యుద్ధ్యోగములకు భారతీయులను నియమించుటగాను హిందూజాతాంకుమంత్రి చట్టములను చేయవలెయును. (23) మంత్రులక్రింద పనిచేయు యుద్ధ్యోగులు మంత్రుల కట్టుబట్టులులలోనికి యుండవలెయును. ఉద్ద్యోగులు తమ ధర్మముల నిర్వహించుటకు మంత్రులు సయితము వారికి సహాయము చేయవలెవలెయును. (24) ప్రభుత్వమునందు అధికారమును ప్రజామిత్ర కాఖిలతోడ సంబంధమున్న యుద్ధ్యోగుల ఆరెండు కాఖిలమీదను సమానముగా అధికారమున్నవారికి లోబడియుండవలెయును. వారి సీతములు సయితము ఈ సమానకాఖిల ఎన్టీమెట్టలో చేర్చబడును.

(సకేషము)

గన్తు వరంతా లూకా రైతుల సంఘ కార్యదర్శి ముస్తాబాద.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమావధము

వెల న్నల్పము
తల నొప్పులకు
జేరు పొందినది.
గుణము లేకుండైన
మీ వైకము మీకు
అయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల ర అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డిపో,

6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి

దేశభక్తులగు భారతీయుల విధి

న విధవగు దేశసేవయందు జీవితమునం దెవరు నిమగ్నులైనయైన ఆ ప్రత్యేకవిషయము నందు సర్వభక్తులను వారు వినియోగించి చాల నభివృద్ధి నొందింపవలెను. అందులకు వారికి

ఉత్సాహము, చురుకుదనము, ధీశక్తి

యుండవలెను. జాగరూకత యత్యవసరము. అనగా శరీరమానసికారోగ్యములు సమగ్రముగ నుండవలెను. అందులకు మిగుల చేయవలసివడి

అశ్వను సేవనము

అశ్వనుసేవనమున ఖీణించిన సరములశక్తి సమగ్రమగును.

ఆధిక క్రమలవలన సంభవించిన ఉత్సాహమునకు పునర్వికాశము కలుగును. సర్వ శక్తులను సమగ్రమగును. వెల వరహనులభము. ఒక సీసా 1-9-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.,

908

Manicktall Main Road, Calcutta.

Local Agents

P. Rangiah Chetty & Sons,
Indian Industrial Co.,

Madras.

M. R. Chandra & Co,
Madras Swadeshi Stores,

Madras.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు

కమిషన్ యేజెంట్లు.

1548

బియ్యము, గోనెలు, నూలు, ఆముదము, పెనకాయలు, ధాన్యములు, కావ్యధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీయుల తరఫున, పరాయిదేశీయులతరఫున కొనుగడి విక్రయించబడును. విదేశములు తెలియగోరువారు ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Pareck & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Dier's Principle of "Obstrutive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost. always handy, sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 15. (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet—it may mean New Life to you. Address to ERECTRUSS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BLER'S ERECTRUS.

ప్రకటన.

1919-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 5-వ తేది మొదలు ఇదివరకొక హరినాథ్ కంపెనీ, కన్ పెక్టనరీ, కాటరగన, వై రెస్సెన్సోటలు, కన్ పెక్టనరీ కాటరగన, కన్ పెక్టనరీ హోటలు అనే వేర్వేరు నామములతో ప్రత్యేకముగా మద్రాసు నందు రొట్టెలు వ్యాపారము నడపుచున్నట్టి కంపెనీ లన్నియు ఇకమీదటికి వరదరాజులు శెట్టిగారి యజమానత్వము క్రింద మాత్రమే వ్యాపారము నడపును. వైస్ ప్రెసిడెంట్ జి. వి. వరదరాజులు శెట్టిగారి స్వంతవిచారణ క్రింద ఎప్పటిమాదిరే వ్యాపారము జరుగునని ఇందుమూలమున మా పోషకులకును ఇతరులకును తెలియజేయుచున్నాము.

(1627)

హరినాథ్ అందుకో,

కన్ పెక్టనరీ, కాటరగన, మద్రాసు.

మోహిని తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. కండ్లకులు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేయును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0 అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు

ప్రతిదినమును తల్లిని పూజింపుడు !!! "భారతమాత చిత్ర పటము"

ఈపటమునందు, లక్ష్మీ, నరశక్తి, నర్మ, రూపములొకటి యై భారతమాతయొక్క స్వరూపమున మృత్యు వ్రాయబడినది. జననియొక్క నాలుగుహస్తములును, అస్పృశత్రుభూత, భర్త ములను ప్రపంచమున కొనుగడు, మౌందవజాతీయ జతాకమున బూనియున్నవి. పటము 15+20 అంగుళములైనది. బొంగులతో, మంచి కాగితముమీద చుదించబడినది. ధీల్లీలో నమావేశమైన గడదిన జాతీయమహాసభయందు 4 వేల ప్రతు లయ్యుండెనని. ఇక 2 వేల ప్రతులు మాత్రమే గలవు. వీటిని ఏకమొత్తముగాగాని, తదవధి 100 ప్రతులకు తక్కువ తేటందాగాని కొని, గ్రామముల వెంట నమ్మకొనువారికి, ములభ మొట్టిమ, పనిత్ర మొట్టిమ, మంచియొగ్గమైన వ్యాపారము. అట్టివానికి బహుస్వల్ప భరతికొనుటచును. చిల్లరవేల ప్రతి 18 కి అణాలు. పోస్టుభరతు కొనువారే భరించవలెను. తక్షణమే క్రింది ఇరువామాట గ్రానీ తెప్పించుకొనవలెను. (1595) పింగళి వెంకయ్య, ముగ్గురపల్లి.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-కి. 10-కి రూ. 25.

తామర, టీట, గజ్జికి, మంచిమందు

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచనములలో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు :—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయట, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేచి శరీరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని లక్ష విధములు.

చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము :—1. మందు లోచనములలోనికి పోవుమును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

109, శ్రీరామోద్ధా పోస్టుబొంబాయి, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

పాశ్యపు వేంకటాచలపద్మితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము :—లక్ష్మీవేంకటాచల పాశ్యపు వేంకటాచల రసములకు విశేషమైన యున్నది. ఒక యెక లక్ష్మీవిలాస రసముల సీసా తయారయ్య నుండేదని శ్రేణుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేంకటాచల తనని తాను ఉంతోమముగ బల్కుగలడు. దినబ్యరము, మూడో వ్యాధి కల్గినములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తప్పక నుబురుగును. సీసా 1-8 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం. (694)

2. వీనివాగు తైలం :—శ్రేణు గడ్డకుడు, నందుల విప్పి పోవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

3. వైశ్యాన రాసవం :—వీనిని సేవించినప్పటినుండియే మూత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, కీలభేది, అజీర్ణ భేదులు గుణము కాగలరు. సీసా 1-8 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

4. బాలసుఖోదయము :—బిడ్డలకు బలకారి; తియ్యవలెను. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశత్వము, కడు పుచ్చియుండుట, అకలితేటండుట మొదలగునవి గుణములు. బిడ్డలకు పుచ్చిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచాం.

5. లోకాయుధవర కస్తూరిమృతము :—బిడ్డలకు వంక బుట్టు మొదలగునవి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణ కారి. మందము, కడికెము, దగ్గు, అజీర్ణము, కీలకారం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింకా నెక రోగములను గుణము చేయును. (801)

160 మృతము గల సీసా 0-4-0

తపాలా కర్చుతో 6-కి 1-8-0

" " 12-కి 2-14-0

" " 25-కి 5-5-0

ప్రతి కొనవధునో కూడ అనుసానము తెనుగున వుండును. శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

